

naš tednik

LETO XXIX — Številka 40 6. oktobra 1977 Cena 4.— šil. (4 din)
Poština plačana v gotovini P. b. b.
Erscheinungsort Klagenfurt Verlagspostamt 9020 Klagenfurt

UVODNIK

Salzburška sodba

Ce je morda kdo le še mislil, da nameravajo avstrijske oblasti rešiti vprašanje slovenske narodne skupnosti na miren način v sodelovanju z manjšino in brez pritiska, potem so se mu morale najkasneje v torek, 4. oktobra 1977, odpreti oči, ko je bil pred salzburškim deželnim sodiščem obsojen naš rojak, 21-letni Štefan Petjak iz Štebna pri Globasnici, zaradi sodelovanja pri napisnih akcijah junija 1976 na denarno kazen v višini 16.500 šilingov.

S tem aktom nestrpnosti so avstrijske oblasti jasno dokazale, da hočejo koroške Slovence prisiliti, da sprejmejo končno lansko in letošnjo protimanjšinsko zakonodajo. Istočasno pa je iz te obsodbe razvidno, da je interes uničenje in likvidacija slovenske narodne skupnosti na Koroškem.

Paradoksnost je dejstvo, ki ga je pokazal ta proces, da oblasti celo tako imenovani zakon o narodnih skupnostih izvajajo restriktivno. Ob vseh mogočih prilikah je slišati iz ust državnih in deželnih politikov, da je namreč julijska zakonodaja celo najboljša na svetu in da gre za velikodušnost tudi v interpretaciji. Salzburško sodišče je odklonilo predloge obtožencea in njegovih branilcev, naj bi se odvijala obravnava v slovenskem jeziku in se pri tem sklicevalo ravno na zakon o narodnih skupnostih z dne 7. julija 1976, češ da ta zakon sicer predvideva slovenščino pred deželnim sodiščem v Celovcu, ne pa v Salzburgu. Pri tem pa sodišče pozablja, da je deželno sodišče Salzburg le delegirano sodišče in da je bil preložen proces tja le iz vzrokov javne varnosti in objektivnosti. To pa so kriteriji, ki jih ne more zagovarjati obdolženec in mu zaradi tega ne morejo prikrajšati njegovih pravic. Isto velja za priče, ki so predlagale, da se jim dostavi poziv na glavno obravnavo v slovenščini, sklicujoč se na člen 7, odst. 3 avstrijske državne pogodbe. Namesto da bi jim poslalo vabilo v slovenščini, so bile priče obsojene na kazni v višini 500 šilingov. Iz tega je razvidno, da avstrijske oblasti niti niso pripravljene izvajati zakona o narodnih skupinah, kaj šele člena 7 avstrijske državne pogodbe.

Pri tem se moramo spominjati zločinov dejanj „tafelstürmerjev“ leta 1972, ki so napravili ogromno škodo, vendar jih nobeno avstrijsko sodišče ni kaznovalo. To dejstvo pa je najboljši dokaz neenakopravnosti koroških Slovencev v Avstriji ter podpore neonacističnim in nemškonalističnim interesom.

Prav 4. oktobra pa se je začela tudi beograjska konferenca, na kateri Avstriji z vso vehemenco zastavljajo svoje sile za izpolnjevanje človekovih pravic v svetu. Kako neresna in dvojnična je avstrijska politika, pa dokazuje proces v Salzburgu, kjer je obsojen resničen borec za človekove pravice, kajti manjšinske pravice so osnovne človekove pravice. Prepričani smo, da bo mednarodna javnost do konca razkrivala to janusovo politiko Avstrije, ki na lastnih tleh tepta te pravice.

Mi koroški Slovenci pa se moramo ob tej sodbi zavedati, da je nadaljevanje naše odločne, skupne in pravične borbe proti zatiranju edina pot za

Beograjska konferenca o varnosti: indirekten namig na koroško manjšinsko vprašanje ob otvoritvi

Že na dan otvoritve zasedanja beograjske konference o varnosti in sodelovanju v Evropi je stalo v ospredju zanimanja ter razpravljanj vprašanje človekovih pravic in tako tudi vprašanje, kako ravna evropske države s svojimi narodnostnimi manjšinami.

V svojem pozdravnem govoru je jugoslovanski zvezni sekretar za zunanje zadeve, Miloš Minič nedvoumno naglasil, da problem narodnostnih manjšin ne more biti le notranja zadeva vsake države, marveč da je odnos do manjšin bistvenega značaja za varnost, dobrososedske odnose in za sodelovanje med državami.

„Prav ta sestanek držav na konferenci o varnosti in sodelovanju v Evropi,“ je nadaljeval Minič, „bo

moral razmodriti rezultate določil zaključne listine, ki se nanašajo na manjšine in sprožiti nov doprinos k nadaljnjemu reševanju tega vprašanja.“ Ob tej priliki je bilo prav tako nedvoumno povedano, da svobodno izražanje nacionalne kulture ter uporabe lastnega jezika ne velja le za narode, marveč prav tako za nacionalne manjšine.

Podpredsednik Zveznega izvršnega sveta ter zvezni sekretar za zunanje zadeve Miloš Minič je v svojih izjavah govoril tudi o osimskih sporazumih, ki jih je označil kot najlepši primer, kako je možno rešiti mednarodne spore v zadovoljstvo prebivalcev na obeh straneh meje, če je dana politična volja državnih vodstev. To ni samo lep korak naprej v razvoju od-

nosov med dvema državama, temveč konkreten doprinos k popuščenju napetosti, za utrditev miru in varnosti ter k razvoju mednarodnega sodelovanja v Evropi in v svetu.

Za Milošem Miničem je delegate in goste na beograjski konferenci pozdravil še posebni zastopnik generalnega sekretarja OZN, Vittorio Giucciardini, opoldne prvega dne pa bodo že govorili načelniki posameznih delegacij, najprej predstavnika Švice in Nizozemske. S posebnim zanimanjem čakajo tudi na izvajanja zastopnikov združenih držav Amerike ter Sovjetske zveze, nas pa seveda najbolj zanimajo govori Avstrije, ki bo po vsej verjetnosti v sredo popoldne ali v četrtek ter Jugoslavije in Bolgarije. Opazovalci pričakujejo, da bodo v njih izražena tudi stališča držav k izvajanju oziroma neizvajanju manjšinske zaščite.

Na hodnikih novega, velikega kongresnega centra v Beogradu pa se tudi že napovedujejo demonstracije posameznih organizacij in oseb proti neizpolnjevanju tretje košare helsinških sklepov. Tako bomo na beograjski konferenci verjetno še priče novih protestov proti diskriminaciji posameznikov in narodnostnih skupin.

spodarskega sodelovanja koroških Slovencev z jugoslovanskimi gospodarskimi organizacijami bi hkrati lahko pomenilo — to je bilo izrecno povedano — tudi prispevek k izboljšanju celotnih medsebojnih odnosov med Avstrijo in Jugoslavijo.

Da pa zahteva nakazana usmeritev od Slovencev na Koroškem višjo stopnjo prizadevnosti, predvsem glede izboljšanja organizacijskih struktur na gospodarskem področju, je jasno. In še to: če naj bodo ti stiki trajni, če naj sodelovanje dolgoročno uspe, ne moremo mimo temeljev trdne poslovnosti in rentabilnosti skupnih načrtov.

Gospodarska delegacija osrednjih organizacij, ki je imela na potovanju plodne pogovore v gospodarskih zadevah, pa se je tudi drugače vrnila domov z globokimi vtisi.

Da je jugoslovanski način rešitve manjšinskih vprašanj povsem pravičen, human in vzoren, mora priznati, kdor je z lastnimi očmi videl, kako se to prakticira, npr. v Vojvodini, kjer imajo pet uradnih jezikov — a ne le na papirju — in ne na podlagi odstotkov.

Koroški Slovenci pri Djuranoviću

Predsednik zveznega izvršnega sveta Veselin Djuranović je v nedeljo sprejel predstavnike slovenske narodnostne manjšine v Avstriji dr. Francija Zwittera, predsednika Zveze slovenskih organizacij, in dr. Matevža Grilca, predsednika Narodnega sveta koroških Slovencev, in njune sodelavce Feliksa Wieserja, Filipa Warascha in Rada Janežiča.

Sprejemu so prisostvovali tudi Milan Vereš, pomočnik zveznega sekretarja za zunanje zadeve, Jože Hartman, član predsedstva republiške konference SZDL Slovenije, Nikola Čičanovič, zunanjepolitični svetnik predsednika ZIS in Silvo Devetak, posebni svetnik v zveznem sekretariatu za zunanje zadeve.

Predstavniki manjšine so seznanili predsednika ZIS z najnovjšim stanjem, v kakršnem je slovenska manjšina v Avstriji. Ugotovili so, da v zadnjem času ni nobenih pozitivnih sprememb oziroma da se položaj po sprejetju zakona o narodnih skupinah in noveli zakona o popisu prebivalstva posebne vrste, kot tudi po uveljavitvi določbe o topografskih napisih ter uredbe o uradni rabi slovenskega jezika ter uredbi o slovenskih nazivih mest na Koroškem v resnici slabša. Posebej so poudarili, da si avstrijska vlada še naprej prizadeva uresničevati ukrepe, ki omejujejo pravice manjšine, sicer določene s 7. členom državne pogodbe. Namesto da bi upoštevali konstruktivne predloge manjšine, pravijo predstavniki manjšine, se s sodnimi procesi proti pripadnikom manjšine in z drugimi sredstvi ustvarja vzdušje netolerantnosti, želeč tako manjšini vsiliti ukrepe, s katerimi se še naprej slabša njen položaj in odvzemajo zakonite pravice.

Predsednik ZIS je poudaril, da bo Jugoslavija, ki na obstoj narodnostnih manjšin gleda kot na faktorje povezovanja, vzajemnega razumevanja in dobrega sosedskega sodelovanja, še naprej zagotavljala podporo pravičnemu boju slovenske in hrvaške manjšine, da bi si zagotovili pravice, zapisane v državni pogodbi, s čimer bi bili zagotovljeni pogoji za njun neovirani in vsestranski razvoj. Jugoslavija si bo še naprej prizadevala, da bi avstrijska vlada v dogovoru s predstavniki slovenske in hrvaške narodnostne manjšine brez odlašanja začela izpolnjevati svoje obveznosti.

S popolnim izpolnjevanjem določb državne pogodbe bi končno

dosego naših pravic v zavesti, da zgodovina dokazuje, da zatiralci narodov nimajo dolgega življenja.

Našemu Štefanu pa velja solidarnost vsega našega naroda in demokratičnega sveta!

zagotovili svobodno razvoj slovenske in hrvaške manjšine v Avstriji, kar je tudi v skladu z določbami zaključnega akta konference o evropskem sodelovanju in varnosti.

Na pogovoru so izrazili prepričanje, da bi to bistveno prispevalo k nadaljnjemu razvoju jugoslovansko-avstrijskih odnosov in dobrega sosedskega sodelovanja, kar je v interesu SFRJ kot republike Avstrije.

Sprejem zastopnikov koroških Slovencev pri jugoslovanskem ministrskem predsedniku tako rekoč na predvečer beograjske konfe-

rence ima na sebi vsekakor nekaj demonstrativnega: prikazal je namreč, da so manjšinske pravice tudi človekove pravice, da so manjšinske pravice tudi garant za mir. Vsekakor je bilo v nedeljo v Beogradu navzočih že mnogo politikov iz vseh držav sveta, ki se udeležijo beograjskega sestanka. Obisk je imel s tem veliko publiciteto, publiciteto pa je dobilo tudi jugoslovansko zagotovilo, da se bo SFRJ še v naprej prizadevala, da se vprašanje reši v dogovoru med avstrijsko vlado in prizadetima manjšinama.

Gospodarstvo: vključevati je treba tudi slovensko manjšino!

Prejšnji teden se je vrnila sedemčlanska gospodarska delegacija obeh osrednjih organizacij koroških Slovencev z 11-dnevnega potovanja po republikah in pokrajinah Jugoslavije. Pri obiskih na zvezni, na republiških in pokrajinskih gospodarskih zbornicah ter v nekaterih organizacijah združenega dela so člani delegacije (Mirko Sabotnik, Alojz Gregorič in Franc Wedenig za NSKS, Feliks Wieser, Franci Einspieler in Peter Kuhar za ZSO ter Hanzij Ogris za Zvezo slovenskih zadrug) posredovali informacije o sedanjem političnem, organizacijskem in gospodarskem stanju slovenske narodne skupnosti na Koroškem. Na vseh imenovanih forumih so koroško delegacijo zelo prijateljsko sprejeli, jo seznanili z važnejšimi gospodarskimi dejavnostmi in skupno z njo razpravljali o možnostih vključevanja slovenske narodne skupnosti v gospodarske odnose med Jugoslavijo in Avstrijo.

Za koroške Slovence, ki se imajo boriti za obstoj, bo vedno bolj odločilno, ali jim bo poleg političnega osveščanja uspelo, da se tudi gospodarsko okrepijo in uveljavijo. Ni nobena tajnost, da so bili doslej na gospodarskem področju vse premalo prezentni in iniciativni. Jasno je predvsem, da ni narodno-politične emancipacije brez enakopravne gospodarske participacije. Postavitev gospodarskega odbora pri osrednjih organizacijah, nekateri novejši poskusi naših ljudi, da se gospodarsko bolje organizirajo in tole potovanje slovenske gospodarske delegacije so prvi odločnejši in nekje le obetajoč korak na poti k ustvarjanju boljše ekonomske baze, kar za uveljavitev narodno-političnih interesov ni brez pomena.

Člane delegacije je presenetilo dejstvo, da so v posameznih republikah in pokrajinah Jugoslavije

precej dobro informirani o položaju koroških Slovencev, da je najti veliko razumevanja in pripravljenosti za pomoč in sodelovanje, predvsem kar se tiče razvijanja takih gospodarskih odnosov, ki vključujejo manjšino kot soustvarjalni faktor.

Deloma so bili pogovori precej konkretni, posebno glede na možnosti skupnega usmerjanja gospodarskih dejavnosti na področju turizma, kmetijstva in lesne industrije. Govorilo se je tudi o šolanju kadrov in štipendiranju ter o ustreznih organizacijskih oblikah za skupne investicijske cilje.

Celotno sodelovanje pa naj bi se vršilo na osnovi tozadevnih določil avstrijskih in jugoslovanskih zakonov. Dogovarjanje o širjenju go-

V noči na torek so bile v Dobrli vasi zopet razne napisne akcije. Škoda je precejšnja, predvsem na poslopju kmetijske šole. Parole so bile naperjene proti deželnemu glavarju Wagnerju, poslancu ŐVP Usterju ter šefu KHD Feldnerju. Tudi nemški krajevni napisi ter neki transformator so bili cilj aktivistov, ki so delovali v noči pred procesom proti Štefanu Petjaku.

Je Hitlerjevo življenje res primer zavidljive kariere?

Človek, ki je napravil kariero, velja danes vsepovsod za vzgled. „Poglejte, on je uspel“, potem pravijo in vsakega uspešnega človeka — uspešen človek je napravil kariero — postavijo za vzgled drugim. Uspešen človek ima številno zavidljivih lastnosti, od situiranega položaja preko poznanosti in častivrednosti vse tja do drugih častivrednih značajnih lastnosti in vrlin. Beseda karierist sicer ima deloma tudi negativni prizvok, morda zavist, a ta negativni prizvok zdaleč presega vrlina o krepkem značaju karierista, brez tega značaja ne bi bil uspešen.

Vsak človek se trudi, da bi bil čim bolj uspešen — vsak na svojem področju. Na poti k uresničevanju ciljev pa mu ne pomagajo le zastavljeni cilji in lastne ideje, ampak tudi predvsem vzgledi. Precej resnice ima na sebi pregovor „Besede mičejo, vzgledi vlečejo“. Najnovejši vzgled uspešne kariere nam servirajo te dni avstrijske kinodvorane: „Hitler — eine Karriere“. Film je ustvaril avtor istoimenskega bestsellerja Joachim C. Fest. Medtem ko se je avtor v knjigi opiral na številne doslej malo poznane vire, je pri izbiri filmskega materiala imel pri roki skoraj izključno le nacionalsocialistične vire. Hitlerjev propagandni minister Göbbels je namreč firerjevemu spremstvu vedno dodal več filmskih kamer, ki so iz številnih perspektiv posneli vsako Hitlerjevo kretnjo. Najboljše scene so potem iz kilometrov dolgih filmskih trakov zrezali v optimalne propagandne filme, ki niso zgrešili efekta pri publiku. Filmski material je bil vsakakor takšen, da je prikazal firerja v najbolj sončnih pozah.

Glede nemškega filmskega arhiva Fest torej ni imel veliko izbire. Vendar je številno posnetkov drugih držav — predvsem o prizoriščih vojne, o taboriščih in drugih grozodejstvih. Teh se Fest ni posluževal ali vsaj ne v zadostni meri.

Rezultat filma: veličastni, ogromni shodi množic, točno zrežirane parade s stotisoči in milijoni udeležencev napravijo še danes velik vtis na poprečnega in tudi nadpoprečnega gledalca. „Kaj takega pa danes ne spravimo več skupaj,“ je marsikateri od gledalcev samopomilovalno ugotovil in se spominjal nazaj na pretekle slavne čase, ko so menda še veljali značajnost in drugi ideali. Kajti film prikazuje skoraj izključno le ideale.

Film o Hitlerjevi karieri traja dve in pol uri. Od tega je približno četrtnina posvečena času, preden je Hitler prevzel oblast. Grobo računano, je film 100 minut kazal dobo med letom 1933 in 1945. Če Hitlerjevo dobo „vladanja“ zopet razdelimo na polovico od 1933 do 1939 in na vojno dobo od 1939 do 1945 ter to delitev prenesemo na film, pridemo do poraznega rezultata: od 100 minut filma o Hitlerju na oblasti odpade na dobo pred drugo svetovno vojno ne le polovica, ampak okoli 85 minut. Le zadnja četrta ura je posvečena drugi svetovni moriji. O njej samo par bežnih slik, neko ustreljevanje od daleč, tako da gledalca ne šokira, predvsem pa trpljenje Nemcev. Ne le, da avtor filma sploh ne pove, da je druga svetovna morija po zaslugi Hitlerja in njemu pokornega in zvestega ljudstva zahtevala 50 milijonov življenjskih žrtev, je pri filmu nastal videz, da so le zbombardirana nemška mesta bila žrtev vojne.

V ostalem pa je film kazal govornika Hitlerja. Avtor je v svojem tekstu naglasil samodisciplino in preračunanost govornika Hitlerja. Firer je znal govoriti, in to znanje ljudje danes še občudujejo.

Številni recenzenti — ocenjevalci tega filma — so ugotovili, da v tem

filmu z lepimi, sončnimi in impozantnimi slikami komentatorjeva beseda podleže vtisu slik. Več recenzentov je omenilo tudi, da je bil vsaj komentar stvaren. Temu se ne moremo pridružiti. Ne le, da je komentar prevzel nekritično številne taktične in propagandistične izjave Hitlerja in jih postavil kot resnične cilje Gröfaz-a (Größter Feldherr aller Zeiten), je povsod tam, kjer bi bilo treba Hitlerjevim besedam in geometričnim slikam postaviti nasproti dejstva in krvave rezultate, zapadel komentator v ironijo. Da avtor Fest v svojem komentarju ni le poenostavil, ampak vpletel med malostevilna dejstva celo zgodovinske

neresnice, je ob poraznem celotnem vtisu filma še najmanj tragično, akoravno bi vsako novejšo zgodovinsko delo imelo na voljo boljša dognanja.

Dokončni rezultat: največja Hitlerjeva napaka v tem filmu je bila ta, da je pač bil demagog, da je vodil ljudi za nos. V filmu je bil celo uspešen demagog, le zadnjih par minut — vojna doba — ni bil več docela uspešen. Toda dandanes je demagogija nekaj čisto človeškega, da, celo demokratičnega, saj vsaka stranka pravi o vodilnih politikih nasprotne strani, da so demagogi. To je pač v politiki potrebno, če hočeš biti uspešen. Ta-

ko gledano, je bil Hitler dejansko primer uspešne kariere.

V današnji dobi nostalgije je ta film torej repriza tedanje filmske ustvarjalnosti.

Kljub komentarju je Hitler sam še prišel dovolj do besede.

Toda koga že moti, da državna pogodba prepoveduje v 9. členu vsakovrstne nacionalsocialistične reprize — ponovitve?

Sicer redkozasedene kinodvorane se zopet polnijo. Rekordni obiski. Pred kinodvorano in pred vstopom pet državnih policistov, celo varnostni direktor je med gledalci. Publika predstavlja prerez skozi vse sloje in starosti. Tu in

tam tudi aktivist Heimatdiensta. Ko v filmu obširno kažejo izvlečke iz enega od Hitlerjevih govorov, slišim za sabo polglasno: „Stimmt jo, wos er sogt!“ — Pogledam nazaj. Stavek je izustila poprečna ženska okoli 50 let. Vajen sem vse hujskih izlivov, toda v tem trenutku bi žensko najraje oklofutal ali jo vsaj glasno imenoval nacistko. Toda zakaj, ko bi imel težave edinole jaz. Nepoboljšljiv, kot sem, sem plaval v tej kinodvorani proti toku. Naslov filma je „Hitler — eine Karriere“. Množica je dobila servirano vzgledno kariero nepoznanega avstrijskega govornika, moje predstave o vzgledni karieri niso nostalgično-moderne, niso „in“.

PREDNATIS IZ MESEČNIKA „EXTRABLATT“:

Wagnerjev neuspah narekuje trd jezik

Harald Irnberger kommentiert die Politik des Kärntner Landeshauptmannes Leopold Wagner.

Der Kärntner Landeshauptmann Leopold Wagner hat eine Erklärung abgegeben, die seinen Zustand ziemlich eindeutig erhellt: Die Kärntner Slowenen, meinte er, würden durch Demonstrationen dem Fremdenverkehr schaden. Und sie sollten besser im sogenannten Volksgruppenbeirat mitarbeiten.

Er bezog sich dabei auf jene während der letzten Wochen in Kärnten stattgefundenen Demonstrationen, bei denen die Slowenen nach der amtlichen Provokation der Aufstellung einer minimalen Zahl zweisprachiger Ortstafeln und der daraufhin erfolgten Erklärung der Offiziellen, damit sei der Artikel 7 des Staatsvertrages erfüllt, die Erfüllung dieses absolut noch nicht erfüllten Artikels verlangten.

An Wagners Argumentation beachtet vorerst einmal, daß ausgerechnet ein sozialdemokratischer Spitzenpolitiker das Demonstrationsrecht denunziert und in Frage stellt. Und dazu seine offensichtliche Überlegung, wonach sich dem

Fremdenverkehr — besser: den Interessen von Hoteliers, Bootsverleihern und dergleichen — alles unterzuordnen habe. Insbesondere eine politisch schwache Gruppe, wie eine nationale Minderheit naturgemäß eine ist.

Man kann aber auch annehmen, daß es dem Landeshauptmann bloß peinlich ist, wenn als Touristen gekommenen In- und Ausländern demonstrierend vorgeführt wird, wie leer die von Wagner und seinesgleichen aufgestellten Behauptungen sind, wonach es in Kärnten eigentlich keinen Minderheitenkonflikt gäbe — nur ein paar unduldsame, von ihren eigenen Leuten isolierte Slowenenfunktionäre.

Es könnte schließlich auch der Bundeskanzler bemerken, daß er von Wagner über die Situation in Kärnten offenbar falsch informiert wird — genau in dem soeben referierten Punkt etwa.

Im übrigen: Das sollte dem Kanzler trotz Wagnerscher Desinformation bereits nach der mißglückten Minderheitenfeststellung klargeworden sein, die ein einziges brauchbares Ergebnis liefert hat: den Beweis für den Rückhalt, den die Slowenenfunktionäre

in ihrer Volksgruppe besitzen.

Da mag sich Wagner noch so bemühen und in Geheimgesprächen (über deren Zustandekommen er sich dann wieder brüstet) an die Eitelkeit einzelner slowenischer SPÖ-Mitglieder appellieren: Seine Versuche sind aussichtslos, auch nur halbwegs vorzeigbare slowenische Quislinge zu finden, die dazu bereit sind, sich in einen Volksgruppenbeirat zu setzen, dessen Funktion faktisch nichts anders wäre, als jenem Volksgruppengesetz auch von der Minderheit her einen legitimatorischen Anstrich zu geben, das in seiner praktischen Anwendung nichts anderes ist als eine zynische Farce zur endgültigen Liquidierung seit Jahrzehnten unerfüllter Rechte der Kärntner Slowenen.

Vermutlich liegt jedoch gerade an diesem Scheitern Wagners der Hauptgrund für seinen Rundumschlag gegen die Slowenen. Sein Scheitern in allen anderen wesentlichen Bereichen (etwa Fremdenverkehr, etwa Arbeitsmarkt) wird er noch länger übertünchen können. Sein Scheitern in der Minderheitenpolitik könnte ihn — wie seinen Vorgänger Hans Sima —

zum Sturz bringen. Schließlich wartet hinter ihm ein Politiker, der Wagner eindeutig überlegen ist und der sich insbesondere in der Slowenenfrage auffällig zurückhält: der Exminister und Landeshauptmannstellvertreter Erwin Frühbauer.

Das Debakel seiner Politik und dazu ein prädestinierter Nachfolger im Rücken sind es wohl, die Wagner zu einer ziellosen Vorwärtsstrategie gegen die Slowenen verleitet haben. Seine dümmliche Fremdenverkehrserklärung war nämlich keineswegs der erste verbale Schlag des Landeshauptmannes gegen die Minderheit.

Er hat längst vorher öffentlich die slowenische Volksgruppe für Anschläge verantwortlich gemacht, deren Urheber nicht bekannt sind. Er hat sich nicht gescheut, in kleinen Runden unüberprüfte Latrinengerüchte über slowenische Funktionäre zu verbreiten. Und er verfolgt gegen diese Funktionäre öffentlich nur zu gerne die Taktik der Diffamierung durch eine (je nach Publikum geeignete) politische Etikettierung: So kann man bei Wagner spielend zum konservativ-katholischen Linksradikalen und Kommunisten werden.

Man vergißt gewisse Methoden eben nicht so schnell, wenn man sie einmal hochgradig gelernt hat.

Und wenn Wagner meint, daß sie ihm nützen, ist er offenbar in der Wahl seiner Methoden nicht zimperlich. Slowenenhetze nützt in Kärnten. Das weiß man. Und das weiß auch Wagner.

Ein Wagner stellt nicht mehr die Frage nach den Inhalten, sondern nur noch jene nach der Verkaufbarkeit der Politik. Und seine Kundschaft ist deutsch-national. Was ihn jedoch nicht auf die Idee bringt, diese Kundschaft nach jahrzehntelanger Desinformation durch Information, durch Aufklärung zu ändern.

Die eigentliche Tragik ist jedoch: Dieser Wagner ist keine Einzelerscheinung, sondern das Produkt einer Landesparteiorganisation, die nicht sozialdemokratisch, schon gar nicht sozialistisch ist. Die ein ganzes Heer von ehemaligen Nazis nicht aufgenommen hat, um sie zu Demokraten zu ziehen, sondern die von diesen aufgenommenen geprägt wurde.

Und die Tragik ist weiters: Die anderen Kärntner Parteien sind ebenso übel und unwählbar.

Man wird in Kärnten nach einer Alternative suchen müssen. Wenn nicht innerhalb, dann außerhalb der SPÖ.

Die SPÖ müßte sich jedoch fragen, womit sie sich diesen Wagner und seine Landesparteiorganisation verdient hat. Und wie sie verhindert, daß sie einmal bundesweit eine Wagner-Partei wird.

GOSPODARSKI KOMENTAR:

Kakšna bo bodoča usoda šilinga?

Na to preprosto vprašanje je mogoče skriti obsežne pripetljivosti in diskusije zadnjih tednov, odkar je tudi zvezna vlada oficijalno priznala, da so avstrijske državne finance in avstrijsko narodno gospodarstvo prišle v situacijo, ki se imenuje kriza. Zaradi zapletljajev v mednarodno prepletajočem se gospodarstvu je imelo naše narodno gospodarstvo v zadnjih desetletjih že večkrat opravka s težavami tako z mednarodno vrednostjo šilinga kot pa z njegovo kupno močjo na domačem trgu. Trenutno so vendar te težave take, kot po drugi svetovni vojni še niso bile.

Vzroki, ki so privedli do teh težav, so bili zadnje tedne večkrat navedeni in komentirani. Zato jih tokrat ni treba posebej navajati. Zaenkrat je važnejše vprašanje, kaj bo vseboval paket ukrepov vlade in parlamenta, da se družbeno gospodarstvo po malem znebi na eni strani državnih dolgov, ki se približujejo 110 milijardam šilingov, na drugi strani pa vedno bolj naraščajočega deficita v trgovinski bilanci.

Zadnje tedne je zaupanje v vrednost šilinga in njegovo kupno moč na domačem trgu stalno plahnelo. Inozemska podjetja so skrčila svoje šilingske naložbe pri avstrijskih

bankah. Istočasno so tudi domači podjetniki in koncerni pričeli transferirati svoje naložbe v inozemstvo. Vesti o teh transakcijah so našle svoj odmev med širokim krogom malih varčevalcev. V naraščajoči meri so pričeli dvigati svoje prihranke in naložbe pri bančnih zavodih.

Vse to pa so znamenja, da je v zadnjih tednih zaupanje v vrednost in kupno moč šilinga splahnelo kot še nikoli v zadnjih desetletjih. Ta razvoj je pozval na plan tako finančnega ministra in predsednika Avstrijske narodne banke kot pa predsednika Avstrijske sindikalne zveze.

V petek minulega tedna, ko sta se finančni minister in predsednik narodne banke vračala z zadnjega zasedanja mednarodnega monetarnega sklada, sta soglasno izpovedala: šiling ne bo razvrednoten in nobeno podjetje ne bo prisiljeno, da pri narodni banki brez obresti deponira del svojega kapitala. Dodala sta še, da bi zmanjšanje vrednosti šilinga sprožilo spiralo za nadaljnjo inflacijo, pod katero bi trpelo domače prebivalstvo.

Isti dan je predsednik sindikalne zveze ostro kritiziral koncern, kapitalne družbe in podjetja in jim očital, da s „frivolno igro“ trans-

ferirajo devize v milijardskih vrednostih v inozemstvo.

Zadnji teden se je torej gospodarsko-socialna negotovost v naši državi povečala. Po naraščanju državne zadolženosti in po večanju deficita v trgovinski bilanci je zadnji teden še bančni kapital „postregel“ z deviznimi transakcijami v škodo narodnega gospodarstva.

Ob vsem tem vprašanje, kaj bo s šilingom, ni postalo manjše, marveč še bolj aktualno kot je bilo. Zagotovila finančnega ministra in predsednika narodne banke skrbi prebivalstva, kaj bo za šiling še lahko kupilo, se v takem razvoju niso zmanjšala. Ali jo bo v stanju zmanjšati napovedani paket ukrepov, ki more biti uveljavljen najprej šele začetkom 1978, je odprto vprašanje. Odgovor na to vprašanje je vendar mogoče šele čez leto dni. Morebiti prepozno. Prepozno zaradi tega, ker se vlada do ukrepov, ki jih sedaj napoveduje, ni priborila že pred dvema letoma.

Eno je precej gotovo: za prebivalstvo se v prihodnjih treh letih zaradi naraščanja brezposelnosti kupna moč pridelanega in prislužnega šilinga ne bo zboljšala, gotovo pa se bo — kot doslej — poslabšala. (bl)

Politični procesi veljajo vsem koroškimi Slovincem

V četrtek, 6. oktobra, obravnava ustavno sodišče na Dunaju pritožbo tistih 26 koroških rojakov, ki so lani 8. avgusta postali v Škocijanu žrtve policijskega terorja. Proti petim od njih, mirnih slovenskih opazovalcev takratne heimatdienstovske prireditve, je državni tožilec medtem vložil tožbo in se bodo morli zagovarjati zaradi odpora proti državni oblasti. So zadnje mladi in poedini Slovenci tepli žandarje, ki so številčno bili zdaleč v premoči? — Ne, toda bili so pač provokacija očitno že zaradi tega, ker so pač bili Slovenci, ki niso rekli slepo da in amen Feldnerjevemu kričanju. Te pogumne rojake je bilo sedaj treba spraviti pred sodišče, v svarilo drugim. Mladi Slovenci — žrtve policijskega terorja, pa so se branili prav tako.

Preko odvetnika dr. Matevža Grilca so napisali pritožbo na ustavno sodišče. Pritožili so se proti žandarjem in policistom, ki so brez vsakega povoda tepli in aretirali 26 mladih Slovencev, katere kot hude zločince deloma vklenili v lisice. Ustavno sodišče je nato odposlalo za več dni na Koroško posebno komisijo, ki je zasliševala prizadete, tako Slovence, kakor tudi policiste. V četrtek, torej danes, v okviru javne obravnave odloča ustavno sodišče o pritožbi slovenskih rojakov.

V torek pa je bila v Salzburgu obravnava proti globaškemu Slovincu Štefanu Petjaku, katerega dolžijo, da je z napisno akcijo poškodoval javno lastnino. Štefan Petjak se prav tako kot odvetnik dr. Grilc ni udeležil obravnave, ker ni dobil poziva v slovenščini. Kajti sprva bi morala biti obravnava pred deželnim sodiščem v Celovcu. Ker pa na Koroškem ne bi moglo priti do količkaj objektivnega sojenja — za kar bi nenazadnje poskrbeli koroški časopisi —, so prestopek preložili na zahtevo obrambe izven višjega deželnega sodnega okoliša Gradec v Salzburgu.

Štefan Petjak je prav tako žrtev neizpolnjene državne pogodbe. Kajti Petjakova dejanja bi bila nepotrebna in jih tudi ne bi storil, če bi Avstrija pravočasno poskrbela za izpolnitev določil iz člena 7. Ker se to ni zgodilo, so pač napisali na nemških krajevnih tablah ter na javnih poslopih morali opozoriti na to zamudo. Štefan Petjak se poleg tega sklicuje tudi na paragraf 10 kazenskega zakonika, ki določa, da je nedolžen vsak tisti, ki je napravil sicer kaznjivo dejanje samo zaradi tega, da bi odvrnil od sebe ali od drugih neposredno grozečo nevarnost.

Tako primer 26 aretiranih mladih Slovencev kakor tudi primer Štefana Petjaka nista le primera neposredno prizadetih, temveč so zadeva nas vseh. Že jutri je lahko na vrsti vsak izmed nas, policija ni izbirčna. Zadostuje le, da kdo n. pr. na heimatdienstovski prireditvi ne gleda povsem domovini zvesto na govorniški pult in da nima rjavega gvanta — tako se je zgodilo v Škocijanu — in že je izpostavljen šikanam in aretaciji. Podpreti je zaradi tega treba vse tiste obtožence z vsemi močmi. Prav tako obtožene Selane, ki so tako uspešno bojkotirali štetje 14. novembra.

Ta mesec, od 18. do 20. oktobra, bo v Salzburgu sodnijski postopek proti osrednjemu tajniku Narodnega sveta koroških Slovencev, Filipu Waraschu. Tudi proti 18 drugim pripadnikom slovenske narodne skupnosti se pripravljajo oziroma so v teku sodnijski postopki. Vsakega od nas lahko zadene takšna usoda, da se naenkrat vidimo konfrontirane z zakonom in oblastjo, da pravzaprav sploh ne vemo zakaj. Zato je z zaskrbljenjem treba

zasledovati politiko, ki poteka v smer kriminalizacije slovenske narodne skupnosti, kajti najboljšo sredstvo proti manjšini sami je manjšina. Poskuša se kriminalizirati narodna skupnost na Koroškem, da bi se odvrnili pripadniki slovenske narodne skupnosti od nje in z njimi tudi nemški demokrati. Potem, ko bi stala narodna skupnost sama v kotu, bila bi izolirana in bi se lahko delalo z njo to, kar njeni nasprotniki želijo: zlomili bi življenjsko voljo narodne skupnosti.

Mi Slovenci nismo ekstremisti in ne teroristi, ker opozarjamo svetovno javnost na obveznosti Avstrije napram slovenski narodni skupnosti, katere ji nalaga člen 7 avstrijske državne pogodbe. Slovenci so se zavzemali ves čas za svoje pravice z demokratičnimi sredstvi in so vedno odklanjali nasilje. Zato je neumestno vsako primerjanje z katerimkoli teroristi in ekstremisti, samo zato, ker Slovenci poskušajo nakazati, da Avstrija ni izpolnila obveznosti, ki ji jih nalaga avstrijska državna pogodba, s katero je Avstrija po 2. svetovni vojni zopet dobila prostost in katere del je člen 7. Vsi ti politični procesi, ki se sedaj kopičijo, ne predstavljajo ničesar drugega kot ustrahovanje slovenskega prebivalstva; vendar ne bodo mogli zlomiti odpora proti tlačenju manjšinskih pravic. Slovenci čisto odločno stojijo za obtoženci in za vsakim Slovincem, ki stoji pred sodiščem, stoji pred sodiščem tudi slovenska narodna skupnost na Koroškem in z njo tudi demokracija in Avstrija.

Višek protimanjšinske gonje pa je bila aretacija osrednjega tajnika Narodnega sveta koroških Slovencev, 21. januarja 1977, katerega je ovadil neki Gottfried Güttler, češ da mu je Filip Warasch predal bombo, s katero naj bi razstrelil glavni transformator, da bi bil Celovec 14. novembra temen. Ta proces proti osrednjemu tajniku Filipu Waraschu ne predstavlja nič drugega, kot da se poskuša kriminalizirati vodstvo slovenske narodne skupnosti in podtikavanje nedemokratičnega mišljenja in protiaustrijskega ravnanja. S temi sredstvi se poskuša potisniti v kot slovensko narodno skupnost, v kot, iz katerega vodi samo še popolna kapitulacija. Treba je povedati, da se je osrednji tajnik Narodnega sveta koroških Slovencev večkrat izjavil proti nasilju, da zanika vsakovrstno silo, da se bodo Slovenci branili proti krivici, ki se jim godi s sredstvi, katere jim nudi demokracija. V zvezi s tem je treba omeniti tudi zadnje izjave deželnega glavarja Leopolda Wagnerja, kateri je izjavil, da bodo zastopniki slovenske narodne skupnosti samo tako dolgo zastopniki le-te, kolikor časa bodo to tri koroške stranke želele. Očividno tu prihaja trem strankam na pomoč v pravem slučaju „znani neznani“. Ta gonja se stopnjuje ravno sedaj, ko tri stranke vidijo, da slovenski voditelji tako odločno kot še nikoli ne zastopajo interese slovenske narodne skupnosti in da slovensko prebivalstvo Koroške še nikoli ni tako odločno stalo za svojim vodstvom, kot sedaj.

Spominjamo se nazaj na začetek tega leta: 21. januarja ponoči ga je policija v nočni akciji aretirala in je bil zaprt cel teden. Le na izjavah skrajno dvomljive osebe sloni obtožba. Oseba, ki dolži Filipa Warascha, je skrajno dvomljiva: Gottfried Güttler je bil svojčas član angleške tajne službe na Koroškem.

Razen tega sme danes vsak nekaznovano trditi — to je namreč dokazano —, da je Güttlerju šlo pri ovadbi Filipa Warascha zgolj za denar, in sicer tako za premije,

ki so bile izstavljen za odkritje bombnih atentatov. Pa tudi od časopisov je zahteval denar: od „profila“ kar 100.000, od „Kurierja“ desetisoč šilingov...

Dejstvo je nadalje, da so koroški dnevniki vsa ta dejstva zamolčali, namesto tega pa Güttlerjeve nedokazane trditve kratko malo prodali svojim bralcem kot dejstva. Koroškimi časopisom je bil že vedno Warasch neljub in neprijeten slovenski funkcionar, in je to še danes.

Dejstvo je nadalje, da je Filip

Warasch neprijeten politik tudi za zvezno vlado. Znan je izrek kancelerja Kreiskega med nekim trdim zasedanjem vlade in manjšine, da bi vsakega drugega že zdavnaj vrgel ven zaradi ostrega tona, le njega ni. Na Warascha je sploh koroško javno mnenje projiciralo dejstvo, da je mlada generacija slovenskih politikov — Grilc, Smolle in Warasch — v Narodnem svetu koroških Slovencev prinesla nov zanos in nove energije, predvsem pa doslej nepoznano odločnost. Predvsem pa je bila moralna pod-

pora na strani teh politikov: akoravno jim je vlada vzela vedno zopet pravice in osrednje organizacije skušala označiti kot grešne kozle, se je ravno idealističnim prizadevanjem teh manjšinskih zastopnikov „za pošteno politiko“ vedno zopet atestirala ta čednost. Številne simpatije v večinskem narodu so bile rezultat tega.

Kriminalizacija osrednjih organizacij oziroma njenih predstavnikov naj bi te simpatije zmanjšala, proces proti Waraschu je primerno sredstvo v ta namen.

Pismo bralca: kje so teroristi?

Im letzten Ruf der Heimat des KHD (Auflage 200.000; — er ist nicht arm, der KHD, und hat schon kräftige Geldgeber — die Zeitschrift wurde gratis an alle Haushalte zugestellt) zeigt der Inhalt, daß solange ein Dr. Feldner und Konsorten den KHD leiten, daß der Frieden in Kärnten eine Illusion bleiben wird, denn was da zusammengeschrieben wird, geht auf keine Kuhhaut mehr. Hauptthema sind die Bombenleger; es wird gegen die Slowenen losgezogen, ohne jeden Beweis werden sie beschuldigt. „Öffentlich begangene Verbrechen bleiben ungepöhnt, obwohl sie keiner langen Erhebung bedürfen. Für Slowenen gelten mildere Gesetze.“ Die Tatsachen sprechen jedoch eine andere Sprache. Wenn Dr. Feldner so gut Bescheid weiß, daß keiner langen Erhebungen braucht, so ist es seine Pflicht, die Sicherheitsbehörden zu informieren. Sie würden mit Freude zupacken, und er könnte noch eine Belohnung bekommen.

Es wird den slowenischen Organisationen vorgeworfen, sie hätten sich von den Terroristen nicht distanzieren. Sie haben erklärt, daß sie mit diesen Sprengstoffanschlägen nichts zu tun hätten. Sie brauchen sich nicht von etwas distanzieren, zu dem sie keine Beziehung haben.

Von ganz oben angefangen wird von slowenischen Terroristen gesprochen, obwohl man gar keine Anhaltspunkte oder Beweise hat. Bis jetzt wurde ein einziger Terrorist gefaßt und der war kein Slowene. Dieser „Sprenger“ hat sich öffentlich geprahlt, das Partisanendenkmal gesprengt zu haben, so mußte man ihn verhaften.

Gleiches Recht für alle! Wenn die einen behaupten, ohne Beweise zu haben, die Bombenanschläge hätten die Slowenen gemacht, so kann man auch mit Recht, ohne Beweise sagen, es waren andere, um die Slowenen in Mißkredit zu bringen. Diese Methode ist nicht neu, man hat sie sogar als Vorwand für einen Einmarsch ange-

wendet (Gleiwitz-Polen). Vor dem Krieg haben die Nazis in Österreich Anschläge gegen deutsche Diplomaten vorbereitet, um damit die österreichische Regierung unter Druck zu setzen. Das Komplott wurde rechtzeitig entdeckt (Leo Tavs).

Sonst haben die Nazis in Österreich, besonders in Kärnten fleißig gesprengt.

Um jedes Mißverständnis auszuschließen, behaupte ich nicht, der KHD hätte mit den Sprengstoffanschlägen etwas zu tun. Das besorgen andere, wer, weiß ich auch nicht.

Jedoch wenn man die Presse des KHD liest, hat man den Eindruck, diese Sprengstoffanschläge kommen ihm sehr gelegen; da kann er seine antislowenischen Emotionen abreagieren.

Koroška stvarnost — v NAŠEM TEDNIKU

Prisrčne čestitke k 10. oktobru 1977!

Karel Vouk: Demoni

VEČNA VAS:

Slovo od Oštermanovega očeta

V noči med četrtkom in petkom zadnjega tedna v septembru, je smrt tiho stopala skozi Večno vas. Ustavila se je pri Oštermanu. Položila je svojo koščeno roko na 85-letnega očeta ter ga pozvala, naj gre z njo. Saj jo je že dalj časa željno pričakoval, ko mu je življenje zaradi stopnjujoče se bolezni postajalo neznosno.

„Da bi le prišla sestra smrt, rešila me boš nadaljnjega trpljenja!“ Tako jo je verjetno Oštermanov oče pozdravil.

Odšel je od nas, lepo pripravljen za poslednjo rajžo. To pripravo pa pokojni ni odlagal na zadnje dni, temveč celo njegovo življenje je bilo ena nepretrgana priprava na večnost. Pokojni je vedel, čemu da živi. Bil je preveč realist, da bi spregledal občečloveško poslanstvo, ki obstaja v tem, da človek docela izpolni tisti prostor, ki mu ga Bog v svoji previdnosti zaupa. Bog mu je pa zaupal sredi Večne vasi in njenega okoliša trojno nalogo: da bi bil svoboden, priden in marljiv kmet na svoji slovenski zemlji, da bi bil nadalje kot vzoren družinski oče in rodoljubni kulturni delavec svetlo znamenje za ostale vaščane in končno da bi večkrat petja in orgljanja vršil poleg svojih poklicnih domačih dolžnosti dodatno še nalogo vnetega organista in pevovodje. To zadnjo službo pa Oštermanov oče ni vršil samo prilično, mimogrede kot nadomestilo za koga drugega, marveč dolga leta ne samo na podružnici v Večni vasi, marveč tudi v farni cerkvi v Šmihelu in ob časih potrebe, kadar je bil tamošnji organist odsoten, tudi še v Glasnici.

Kompromisnih in samo delnih rešitev ta mož v življenju ni poznal. Ker je bil globoko veren, je tudi svoje poklicne in stanovske dolžnosti vzel nadvse resno ter jih vršil iz verskega nagiba.

„Ne samo, kar velela mu stan, več mož je storiti dolžan!“, po tem načelu je potekalo življenje Oštermanovega očeta. Bil je steber ver-

skega in narodnega življenja na vasi, poštenjak, katerega je vsak cenil.

Ko se je leta 1973 vaška cerkev vsestransko obnavljala, ko se je na ruševinah starega razpadlega gradil nov stolp in novo obzidje okrog pokopališča, je Oštermanov oče dasi že močno oslavljen po bolezni nanovo zaživel. Z očitnim zanimanjem in zadoščanjem je sledil posameznim fazam tega delovnega projekta.

Pokojni je bil načitan in zelo sposoben ter požrtvovalen kulturni delavec naše prosvete. Radi so zahajali k njemu tudi naši duhovniki. Dobivali so v Oštermanovi hiši poleg razvedrila vedno tudi novih pobud.

Silna težka preizkušnja je pomenila za pokojnega smrtna nesreča sina Folteja, nadepolnega osmošolca, ki se je 9. avgusta 1948 ponesrečil na Peci. Tedaj so s Foltejem vred morali Oštermanovi starši položiti v grob svoje skrito drago upanje.

Rožek: Kocjan 70-letnik

Oče se je bil močno udeleževal pri rožeški požarni brambli, očetov dedej pa je vodil skrben dnevnik. Zapisoval je dnevne novice, vreme, cene raznih pridelkov in kupčij in kot „šacman“ seveda tudi vsote, ki so se dosegle pri njegovih dražbah. Dnevnik bi bil vsekakor velike vrednosti za naše znanstvenike, na žalost pa so ga poškrabljale miši. Ohranilo pa se je vodilno mesto Kocjanove kme-

Zadnja leta so pokojnikove moči vidno pešale in zavrtna bolezen ga je končno priklenila na bolniško sobo. Trpel je z molekom v roki. Ta je bil celo življenje njegov zvesti prijatelj. Molek mu je krajšal neskončno dolge ure, ko je postajalo okrog njega nenavadno tiho, ko je postajal vedno bolj sam s svojim Bogom. Molek je spremljal Oštermanovega očeta celo njegovo življenje in nazadnje na poti v večnost.

Pogreb je bil lep, kot je bilo življenje pokojnikovo zaslužno in lepo.

Osem duhovnikov ga je pospremilo h grobu. V poslovnem nagovoru je g. dekan Srienec orisal življenjski lik moža, ki je vedel, kaj da je. Ki je vedel, čemu živi in ki je končno vedel, da zadnji račun naredi vedno Bog. Naj ta blagi mož najde v Bogu plačnika, v nas pa posnemalce. Oštermanovi družini pa naše sožalje!

tije v Rožeku. Ohranil jo je Maks Kanzian, pd. Kocjan, ki je praznoval pretekli ponedeljek svojo 70-letnico, tudi v sedmih letih tisočletnega rajha. Tudi tedaj se ni pustil poškrabljati, ostal je tak, kakršni so bili njegovi predhodniki na domačiji. Ostal je vsa leta premišljen in duhovit. Kot takega ga cenijo vsi farani, politični somišljeniki in tudi tisti, ki niso njegovega mnenja. Samo tu in tam se

Občinski odbornik Jožko Lepuschitz in tajnik Kluba slovenskih občinskih odbornikov Franc Wedenig čestitata Maksu Kanzianu, pd. Kocjanu.

sliši, da ta ali oni prenapetnež „pokovca“ katero o „čušu Kocjanu“. Odgovor Kocjana bo gotovo za nekaj stopenj duhovitejši kot tale omenjeni „napad“.

Kocjan se je udeleževal dolga leta na kulturnem področju. Pel je dolga leta v cerkvenem pevskem zboru v času župnika Dobernika in igral v glasbeni skupini največjega Rožekarja, Brancejevega „mavarja“ Petra Markoviča (glej slika), po prezgodnji smrti mavarja pa v tamburaškem orkestru, ki ga je bil ustanovil rajni Postranjak na Brengu.

Z 28 leti je prišel jubilarnt že v predstojništvo rožeške občine in tam ostal do trenutka, ko je napočil tisočletni „rajh“ z vrnitvijo Avstrije v nemški „rajh“. Leta 1949 so rožeški Slovenci kandidirali s tedanjim županom dr. Woltejem (njegov sin zastopa Avstrijo pri OZN v New Yorku) na skupni „rožeški listi“. Kocjan je prevzel mesto podžupana in ga obdržal vse do l. 1970. Zdaj pa še z vso vnemo vrši funkcijo slovenskega občinskega odbornika.

O zdravju jubilanta Maksa Kanziana naj omenim le še, da smo ga na njegov rojstni dan komaj spravili le za trenutek stran od siliranja. Ko smo mu rekli, da mu je pripeljal tajnik Kluba slovenskih

TELEVIZIJSKA ODDAJA:

SLOVENSKA GIMNAZIJA V CELOVCU — OD VSAKEGA JUTRA RASTE DAN

Pod tem naslovom bo ljubljanska televizija prenašala v sredo, 12. oktobra, ob 18.45 spet oddajo o koroških Slovencih. Gre namreč za oddajo o naši edini slovenski srednji šoli, o Slovenski gimnaziji v Celovcu.

O Zvezni gimnaziji za Slovence v Celovcu, kakor se uradno imenuje ta edina srednja šola za naše rojake v Avstriji, je bilo že marsikaj napisanega in povedanega, posebno v zadnjem času. Obisk so tokrat namenili gimnazijcem-pevcem, saj na šoli delujejo kar trije zbori. Ker je gimnazijskih zborov osem, je prvi, otroški zbor, pravzaprav pripravnica za naprej. Tega vodi prof. dr. Anton Feinig, tudi sam zavzet pevec. Številčno močna sta mladinski in mešani mladinski zbor, oba vodi prof. Jožko Kovačič. Z njegovimi besedami so povezali tudi televizijsko oddajo, ki prinaša nekaj pesmi v izvedbi obeh Kovačičevih zborov. Naj omenimo še, da je mešani mladinski zbor stalni gost Celjskega pevskega festivala. Letos je tam prejel bronasto priznanje, ker pa so tole oddajo snemali še pred festivalom, je zborovodja Kovačič govoril o udeležbi zborov kot o bodoči, odgovorni nalogi.

Ti mladi pevci so zagotovilo, da bo naša lepa koroška pesem zvenela tostran Karavank tem lepše, čimbolj si bodo nasprotniki prizadevali, da bi jo izkoreninili. Oddajo so pripravili redaktorica Jasna Novak, filmski snemalac Slavko Nemeč, montažerka Andreja Perko in režiser Igor Prah.

občinskih odbornikov nekaj za jubilej, je hudomušno odgovoril, da je nekdo v podobnem slučaju rekel svoji krstni botri: „No, otrca, ste pripeljali nekaj zame, ko bi to tudi prinesli lahko!“

Jubilantu želim še mnogo zdravih in lepih let, družini in vnukom pa čestitam k temu dedeju tudi v imenu Kluba slovenskih občinskih odbornikov in uredništva Našega tednika. F. K.

Glasbena skupina Petra MARKOVIČA okoli leta 1952: spredaj na levi: dolgoletni rožeški organist Nazaj, na desni Peter Markovič; zadjaj od leve na desno: Finštlov Tonej, Zvercov Hajnžek in jubilarnt Maks KANZIAN z mandolinami.

Te dni je Srienčeva mati, ga. Kušej na Blatu praznovala v krogu svoje družine svoj 70. življenjski jubilej. Številnim čestitkam za zvesto bralko našega lista se pridružuje tudi uredništvo NT!

Koncert na Obirskem

Kar se tiče društvenih prireditvev, so bili poletni meseci na Obirskem bolj mirni. Da bi jesensko sezono začeli čim bolj mikavno in tako spravili čim več domačinov na noge, smo se obrnili na pevce iz Šentvida in sicer na mešani oktet in ansambel „Trio Korotan“. Rade-

PRIREDTVJE

PROSLAVA 70-LETNICE SPD „EDINOST“

Prireditelj: SPD „Edinost“ v Škofičah

Kraj: Škofiče, pri Schützu
Čas: sobota, 8. 10. 1977, ob 19.30
Sodelujejo: Mešani in moški pevski zbor domačega društva, moški zbor iz Loge vasi, tamburaški ansambel iz Hodiš, mešani zbor iz Šentjakoba v Rožu in pevski zbor iz Kotmarre vasi.

Po prireditvi bo vesela družabnost. Za ples bo igral ansambel „Franceta Miheliča“ iz Ljubljane-Ribnice.

KONCERT

Prireditelj: SPD „Danica“ v Šentvidu v Podjuni

Kraj: Šentprimož, pri Voglu
Čas: sobota, 15. 10. 1977, ob 20.00
Nastopajo: Moški in mešani zbor PD „Svoboda“ iz Primskove in mešani zbor SPD „Danica“ iz Šentvida v Podjuni.

PROSLAVA 60. OBLETNICE MARIJINIH PRIKAZOVANJ V FATIMI

in MOLITVENI SHOD

za duhovniške in redovniške poklice

13. oktobra 1977 na Žihpoljah skupno z Marijino legijo.

Hkrati je tam skupna proslava 60. obletnice Marijinih prikazovanj v Fatimi.

S p o r e d :

ob 18.30 procesija od križa k cerkvi, pred cerkvijo sprejme škof fatimski kip Matere božje

ob 19.00 slovesno somaševanje z nadpastirjem g. Jožefom Köstnerjem.

Verniki iz vseh dekanij prisrčno vabljeni! Duhovniki so vabljeni k somaševanju!

DOM v TINJAH

Od sobote, 22. 10. 1977, do četrta, 27. 10. 1977

ROMARSKO POTOVANJE V RIM, FIRENCE IN PADOVO
Cena: 2120.— šilingov

volje so obljubili obiskati Obirčane s slovensko pesmijo. Tako se je zbralo v soboto, 17. septembra, zvečer pri Kovaču mnogo poslušalcev iz bližnje in daljne okolice.

Šentviški gostje so razdelili svoj program v tri dele. Celotni koncert je prikupno in publiko prikrjeno povezoval učitelj Stanko Wakounig. V prvem in zadnjem delu se nam je predstavil mešani oktet, vmes pa godci in pevci ansambla „Trio Korotan“, oba sestava pod vodstvom neutrudljivega Hanzeja Kežarja. Naj je bila pesem taka, da smo jo že poznali ali pa morda slišali prvič — publika se je navduševno zahvaljevala z aplavzom. Nismo se skoraj utegnili oddahniti, kajti pevci so z raznimi priredbami in izvajanjem stalno skrbeli za spremembo. Sproti je dokazoval aplavz, da nas pesem navduši prav tako v duetu ali tercetu kakor tudi oktetu, bodisi ob instrumentalni spremljavi ali pa brez nje. Ni čuda, da smo ob tako vabljivih zvokih in prijetnih glasovih pozabili na čas, kajti še in še bi poslušali Šentvidčane.

Ob koncu se je podpredsednik SPD „Obir“ inž. Štefan Oraže pevcem prisrčno zahvalil z željo, da bi temu koncertu kmalu spet sledil drugi. To željo so poslušalci brž potrdili z iskrenim poskanjem-

VABILO

V soboto, 8. oktobra 1977, ob 16. uri popoldne se bo začel v gostilni Tischler (Gabriel) v Šentjanžu v Rožu plesni tečaj. Le-tega bo priredil krajevni odbor Zveze slovenske mladine.

KRŠČANSKA KULTURNA ZVEZA V CELOVCU
DOM PROSVETE V TINJAH

LUTKA JE SKRIB ZA SLOVENSKEGA OTROKA —
ODPIRA MU PROSTOR ZA GLEDALIŠKO KULTURO

KDZ in Dom v Tinjah vas vabita na

srečanje z lutkarji

Čas: nedelja, 16. oktobra 1977, od 10. do 18. ure
Kraj: Dom prosvete v Tinjah

Vabljeni so:

učiteljice in učitelji, voditeljice in voditelji otroških skupin, otroške vrtnarice in drugi vzgojitelji.

Na to srečanje smo povabili tudi odlične predavatelje, ki se že dolga leta ukvarjajo z lutkarstvom v Sloveniji.

- Režiser Tine Varl, mentor lutkovne skupine Koroške dijaške zveze, bo predaval o razvoju slovenskega lutkarstva.
- Režiser Marjan Belina o režiji lutkovne igre.
- Dipl. arh. Breda Varl bo predavala o likovnem razvoju lutk.

Obenem smo povabili tudi lutkovni skupini KDZ in SPD „Bisernica“ iz Celovca, ki bosta uprizorili igri Marjana Beline „UŽALJENI MEDVEDEK“ in „PAVLIHA IN ZAKLAD“.

Prispevek: za kosilo in malico: 70.— šil. — za režijske stroške 20.— šil.

Zaradi olajšave potrebnih predpriprav Vas nujno prosimo, da svojo udeležbo prijavite do petka, 14. oktobra 1977, na tel. številko:

KKZ 0 42 22 / 72 5 65 / 24 ali Tinje 0 42 39 / 642.

Za organizacijo srečanja:

KKZ
Nužej Tolmajer

D v T
Jože Kopeinig

Ob 60-letnici smrti Janeza Evangelista Kreka

Letos obhajamo 60-letnico smrti velikega Slovenca dr. Janeza Ev. Kreka. Bil je bogoslovni profesor, prevajalec Sv. pisma, pisatelj in publicist, državni in deželni poslanec itd. Ali na kratko: voditelj slovenskega naroda na poti gospodarskega in narodnostnega osamosvajanja.

Dne 30. maja 1917 so slovenski in hrvaški zastopniki v dunajskem parlamentu odločno in jasno izpovedali voljo svojih narodov po svobodi. Oče te „majniške deklaracije“ J. Ev. Krek je kljub zahrbtni bolezni srca hodil po vsej Sloveniji, Istri in Dalmaciji, budil Jugoslovane iz spanja in oznanjal nove čase. Sredi dela ga je zalotila smrt, sredi prve svetovne vojne, sredi rdeče oktobrske revolucije, je odšel slovenski revolucionar, ki je po Cankarjevih besedah dal svojemu narodu vse in edino, kar je imel: svoje življenje. (Znano je, da nikoli ni imel več denarja kot za sproti.) „Narod je kakor otrok: brez dolgega premišljevanja in brez omahovanja previdi bistro, občuti brž, kdo mu daje in kdo mu jemlje. Zato so mu privrele vroče solze naravnost iz srca ob grobu moža, ki je dal svojemu narodu vse in edino, kar je imel: svoje življenje. Izkazalo se je kakor še nikoli: Kdor daje ljubezen, mu je povr-

njena tisočkrat. Ne z mečem, z ljubeznijo je zmagal Kristus...“

Čeprav je bil vse življenje zelo skromen, ni maral nobenih časti in je odklonil papeško odlikovanje za prelata, je bil pogreb veličasten. Odšel je 8. oktobra 1917, ne da bi videl plodove svojega 25-letnega dela, o katerem današnji mladi rod tako malo ve. Arhitekt Jože Plečnik ga je upodobil kot Mojzesa na gori Sinaj, kakor ga vidimo še danes kot komaj komu razumljiv okras na stavbi „Narodne in univerzitetne knjižnice“ v Ljubljani.

Janez Ev. Krek se je rodil 27. novembra 1885 pri sv. Gregorju nad Sodražico, kot prvi od šestih otrok v učiteljski družini. Po materi je podedoval šegavo ribniško naravo, po očetu pa gorensko odločnost. Očeta je izgubil že z devetimi leti. Mati, praktična in modra žena, se je preselila v Selce nad Škofjo Loko, kjer je po možu podedovala hišo in odprla trgovino z mešanim blagom.

Mladi Janez se je šolal v Komeni, Kamniku in Škofji Loki. Nato so ga poslali v Ljubljano v klasično gimnazijo, ki je bila takrat še nemška. Do konca četrtega razreda je stanoval v Alojzijevišču, potem pa privatno. Vzdrževal se je z instrukcijami. Imel je velik talent za jezike. Obvladal je vse glavne evropske in slovanske jezike, poleg tega seveda tudi latinsko, grško in par orientalnih jezikov. Kasneje se je učil tudi madžarščine, da bi se na dunajskem parlamentu lah-

ko pogovarjal z madžarskimi kolegi.

Po maturi je nameraval študirati jezike, vendar se je premislil in stopil v ljubljansko bogoslovje. Novo mašo je pel v svoji skromnosti na Brezjah, zraven je bilo samo nekaj svojcev. (Takrat ni bilo takšnih slovesnosti kot so dandanes.) Želel je postati župnik kje na podeželju, vendar ga je tedanji ljubljanski škof, kardinal Jakob Missia poslal na Dunaj, kjer se je izpopolnjeval v teologiji. Med tem časom (1888—1892) je spoznal mladi krščanski rod delavcev in meščanov, ki se je s Karlom Luegerjem na čelu potegoval za socialno pravičnost, prizadevanja Vogelsanga za gospodarski dvig malih ljudi; se navdušil za to delo in sklenil, da ga ponese tudi domov.

Takoj je pričel navezovati stike z delavci in delavkami, jim predaval, jih vzpodbujal k izobraževanju in delu, organiziral je kmete in obrtnike in zbiral dijake. Potem so rasle organizacije kot gobe po dežju: leta 1894 je bilo ustanovljeno Slovensko katoliško delavsko društvo, tri leta pozneje pa je začela Slovenska krščanska socialna delavska zveza. Slovenija je v tistih letih vidno spreminjala svoj obraz. Krek pa je bil njen motor. Hodil je od vasi do vasi, navduševal, govoril, pomagal, ustanavljal zadrage in hranilnice, da so se ljudje gospodarsko osamosvajali in niso bili več odvisni od sebičnih kapitalistov, ki so odirali s ce-

nami in obrestmi. Poleg tega je bil tudi deželni in državni poslanec in bogoslovni profesor.

Veliko je tudi pisal. Najbolj znani sta njegovi deli s socialno vsebino „Črne bukve kmečkega stanu“ (1895) in „Socializem“ (1901).

Po smrti dr. Lampeta (1900) je za Mohorjevo družbo prevzel pisanje „Zgodb sv. pisma“, obsežnega in zelo priljubljenega dela.

Krek je bil navdušen krščanski socialist. Govoril je, da poleg drugih zakramentov obstaja tudi „socialni zakrament“, ki človeka opremlja z darovi, ki so potrebni za službo drugim. Vse veliko in dobro je treba zmeraj in povsod sprejemati in podpirati, pa čeprav ni prišlo iz naših vrst. Pa tudi nobeni, še tako veliki stvari ne smemo služiti iz sovraštva do kake druge, kot tudi ne z nepoštenimi sredstvi. Nihče nam ne bo ničesar podaril, vse si bomo morali priboriti sami, pa ne z mečem kakor sv. Peter na Oljski gori, ampak s plemenitim delom, ljubeznijo in žrtvijo.

Krek se je v svojem času tega zavedal in odlično opravil svojo dolžnost. Za naslednje polpreteklo obdobje tega ne bi mogli trditi. Zavedati pa se moramo svojih dolžnosti tudi danes, ki so prav tako potrebne. Zato nam je spomin ob 60-letnici smrti Janeza Evangelista Kreka tako koristen, potreben in spodbuden.

Janez Kunc

NA VINSKO TRGATEV V SLOVENSKE GORICE

v nedeljo, 16. oktobra 1977

V „Našem tedniku“ je bilo zadnjič napačno objavljeno, da bo leta 10. oktobra. Torej ne bo to 10. ampak v nedeljo, 16. oktobra.

Če hočete doživljati veseli dan „trgatev“, se odločite in prijavite svojo udeležbo patru Jakobu v Celovec, Waaggasse 15, ali pa na naslov Autounternehmen Sienčnik, 9141 Eberndorf.

Stalo bo na osebo — vožnja in hrana skupno 150.— šilingov.

Avtobus bo začel zbirati na Ločilu v šentlenartski fari ob 6. uri zjutraj. Potem bo nadaljeval zbiranje: prvi avtobus:

Malošče, ob 6.10,
Loče, malo pozneje,
Šentjakob v Rožu, ob 6.30,
Podgorje, malo pozneje,
Sveče, ob 6.35,
Kožentavra pri Mlečniku, ob 7.00,
Šmarjeta, ob 7.20,
Galicija, ob 7.30,
Miklavčevo, malo pozneje,
Dobrla vas, ob 7.50.

Potem bo vozil skozi Podjuno: Lovanke, Globasnica pri „Juveni“, Šteben, Šmihel, Pliberk proti Suhi navzdol.

Drugi avtobus bo začel zbirati v Šentilju, ob 6. uri, vozil skozi Bilčovs in Kotmaro vas ter ob 7. uri „naložil“ one, ki bodo čakali v Celovcu pred kapucinsko cerkvijo. Nato bo peljal skozi Škocijan in Sinčo vas, potem pa naprej skozi METLOVO proti Pliberku.

Tudi če se kdo ne prijavi, lahko vstopi.

FAŠISTI SPET SKRUNIJO SLOVENSKE SPOMENIKE

Pred kratkim je spet stekel neofašistični prevratniški stroj. Neznanci, katerih politična pripadnost je na dlani, so se lotili spomenika bazoviškemu junaku — Bidovcu, Marušiču, Milošu in Valenčiču. Ta spomenik je bil že večkrat prej tarča podobnih napadov, tokrat pa je razdejanje presešlo vsa prejšnja. Ko se je vest o podzemnem podvigu razširila, je bilo v Bazovici vse na nogah. Domačini in drugi so hiteli pred spomenik in se na svoje oči prepričali o škodi: vsi štirje napisali so bili razbiti, poškodovani je bil podstavek in sprednji del železne ograje je bil izruvan. Okoli spomenika pa so razmetani ležali venci, s katerimi so razne organizacije prejšnjemu nedelju počastile spomin bazoviškemu žrtvam. Kmalu zatem so se v Bazovici zbrali predstavniki vseh krajevnih organizacij ter enoglasno obsodili vandalsko početje, ki nosi jasen fašistični pečat.

Komaj je dobro odjeknila vest o tem dogodku, se je bliskovito razširila novica, da so „neznanci“ oskrunili spomenik 711 talcem na Opčinah. Verjetno je šlo za isto tolpo, ali pa za kako drugo, ki je delala vzporedno z ono v Bazovici. Oopenski spomenik sicer ni bil tako poškodovan kot bazoviški, vendar pa je ta dogodek še bolj razburil vse demokratične duhove. Po atentatu so se, kot že v Bazovici, sestali predstavniki openskih organizacij in na skupnem sestanku izdali resolucijo, v kateri med drugim vabiljo vso demokratično javnost k največji enotnosti in budnosti v protifašističnem boju za okrepitev miru in demokracije v slovenskih krajih v Italiji.

POPRAVEK

V prejšnji, to je v 39. številki, se nam je v članku „Član KPÖ odgovarja“ (na 8. strani) vrnila neljuba pomota. Pravo ime na koncu članka je GERHARD STEINGRESS in ne Gerhard Steinger. Za neljubo napako se opravičujemo.

Umrl slovenski izumitelj Franjo Bratina

Na tihem je v „Domu upokojenec“ v Kamniku preminil izumitelj Franjo Bratina, kakor je sam bil skromen vse svoje življenje. Rajni je bil član Društva izumiteljev Ljubljana ter je prijavil nič manj kakor 19 patentov; prijavil bi bil še več, toda za to ni bilo dovolj denarja, kakor je sam povedal nekemu novinarju.

Učakal je 91 let. Rodil se je namreč 9. avgusta 1886 na Ustju pri Ajdovščini. Po dokončani gimnaziji v Ljubljani je študiral na Dunaju pravo, a ga je stric Jakob Štrukelj (doma z Opčin, sijajen mož, kakor je Bratina dejal o njem), uvedel v tehniko, predvsem v letalstvo. Pod njegovim vplivom je Bratina pričel obiskovati predavanja na tehnični visoki šoli na Dunaju.

Tudi s pionirjem slovenskega letalstva Edvardom Rusjanom, ki se je s svojim letalom ubil nad Beogradom, sta bila prijatelja. Z Ivanom Cankarjem in drugimi slovenskimi razumniki, sta se l. 1914 našla na ljubljanskem gradu, kamor je avstrijska policija ob izbruhu prve svetovne vojne pospravila vrsto politično osumljenih intelektualcev tudi z Goriškega. Sošolec na ljubljanski gimnaziji mu je bil poznejši profesor klasične filologije Anton Sovrè, a Bratina se je prav tako zanimal za globlji študij grščine in latinščine. Genialni Vipavec je bil tudi pevec, ki ga je učil skladatelj Foerster. Navezal je stike z znanstvenikom svetovnega slovesa Mihajlom Pupinom, ki mu je iz Amerike pisal, da njegov izum letala na reaktivni pogon temelji na „zdravi znanstveni osnovi“.

Življenje rajnega Bratine je bilo burno, ne samo ker je teklo v burnih časih dveh svetovnih vojn in revolucij, pač pa tudi kot življenje izumitelja, polnega idej in načrtov, zasnovanih, a ne uresničenih zaradi nerazumevanja okolice. Najdelj je rajni deloval v Beogradu v ministrstvu za industrijo; po osvojitvi je v ministrstvu za hladilno

industrijo izdelal tudi 15-letni načrt za razvoj hladilne industrije v Jugoslaviji. Kratek čas je bil zaposlen v tovarni letal v Zemunu. Ukvarjal se je tudi z idejo, da bi izumil univerzalni zmrzovalnik za gospodinjstvo.

Med najpomembnejše njegove izume sodi gotovo letalski reakcijski motor, ki ga je prijavil že l. 1932, se pravi deset let preden so drugod po svetu začela rezati zrak prva letala na reaktivni pogon — kot izum drugih. Ko je doma prijavil ta patent, so ga imeli za fantasta. Prijatelj George Kraigher, sam pilot, ga je sporazumno s konstruktorjem Hoffmanom povabil v Ameriko, da bi tam poskusili uresničiti njegov izum, toda Bratina se vabilu ni odzval. (Piscu teh vrst je v Beogradu povedal, da dela tudi na izumu, kako bi se podmornica čim hitreje dvignila iz morskih globin na gladino.) L. B.

GALERIJA AULA SLOVENICA

Vas vlijudno vabi na otvoritev razstave olj akademika

prof. GOJMIRA ANTONA KOSA (1896—1970),

ki bo v torek, dne 11. oktobra 1977, ob 19. uri. Razstava bo odprta do petka, 28. oktobra 1977, od ponedeljka do petka med 13. in 17. uro.

SPD „ZARJA“ V ŽELEZNI KAPLI vabi na

PROSLAVO 70-LETNICE

obstoja v nedeljo, 16. oktobra 1977, v Železni Kapli.

Sporod: Ob 10. uri spominška maša, ob 13.30 godba na pihala iz Slovenskih Konjic, ob 14. uri slavnostna prireditev v farni dvorani.

Sodelujejo: Moški in mešani pevski zbor, tamburaški zbor, pionirska folklorna skupina in folklorna skupina odraslih; vsi SPD „Zarja“.

Kulturno prosvetno društvo ERNESTEK GOLOB-PETER Gradišče skupaj z družbeno-političnimi organizacijami in skupnostmi Gradišča in občine Lenart, revija ANTENA in tednik MLADINA, Republiška konferenca ZSMS in Zveza kulturnih organizacij Slovenije

PONOVRNO RAZPISUJEJO

6. srečanje pesnikov in pisateljev začetnikov

KI BO V SOBOTO IN NEDELJO, 4. in 5. FEBRUARJA 1978 V GRADIŠČU V SLOVENSkih GORICAH

Na srečanju lahko sodelujejo pesniki in pisatelji začetniki, ki še niso izdali (razen v samozaložbi) nobenega svojega dela v knjižni obliki in še niso bili uvrščeni med najboljše v preteklih srečanjih pesnikov in pisateljev začetnikov. Kandidati morajo biti stari več kot petnajst let.

K sodelovanju vabimo vse pesnike in pisatelje začetnike iz Slovenije, Slovence v drugih republikah, iz slovenskih zamejskih območij v Italiji, Avstriji in na Madžarskem, kakor tudi pesnike in pisatelje začetnike med delavci v tujini, izseljence in pripadnike JNA. Posamezni kandidati lahko sodelujejo z največ tremi prispevki v slovenskem jeziku, napisanimi s pisalnim strojem v treh izvodih. Posamezen prispevek v prozi ne sme biti daljši kot:

- za črtico tri strani,
- za esej deset strani,
- za gledališki tekst šestdeset strani,
- za roman sto strani,

v poeziji pa ne daljši kot dve strani (prispevki naj bodo pisani le po eni strani lista).

Kandidati morajo svoje prispevke poslati pod šifro v zapečateni ovojnici. V tej ovojnici naj bo manjša zaprta ovojnica s točnim naslovom kandidata, šifro prispevkov, izobrazbo, poklicem in starostjo. Organizacijski odbor ne bo upošteval prispevkov, ki bodo namesto s šifro podpisani in veliki ovojnici s pravim imenom avtorja.

Organizacijski odbor bo prispevke sprejemal do 1. decembra 1977 na naslov: Zveza kulturnih organizacij Slovenije, Ljubljana, Dalmatinova 4/II (za srečanje pesnikov in pisateljev začetnikov). Vse poslanske prispevke odstopijo avtorji za morebitno objavo brezplačno. Poslanih prispevkov organizacijski odbor ne bo vračal. Izbor najboljših del bo predvidoma objavljen v posebnem zborniku 6. srečanja pesnikov in pisateljev začetnikov.

Vse poslanske prispevke bo pregledala strokovna komisija, ki jo bo imenoval organizacijski odbor. O rezultatih razpisa bo organizacijski odbor neposredno obvestil le izbrane avtorje.

Avtorji desetih izbranih prispevkov bodo sodelovali na 6. srečanju pesnikov in pisateljev začetnikov v Gradišču, kjer bodo gostje organizatorjev. Za sodelovanje in uvrstitev med najboljše bodo prejeli spominsko plaketo ANTENA. Avtorji dvajsetih izbranih prispevkov pa bodo sodelovali na 3. literarni koloniji pesnikov in pisateljev začetnikov, ki bo oktobra 1978 v Gradišču.

Organizacijski odbor

MIRKO KUMER-ČRČEJ:

Moje drugo potovanje po Nemčiji

Ljudje so nas že dalj časa spraševali in nadlegovali, kdaj bo ta naš priljubljeni, ljudski pisec, Črčej, spet kaj napisal za bralce našega lista iz svojih spominov in doživetij, iz popotne torbe.

No, in sedaj vam sporočamo veselo novico, da smo dobili od njega nekaj, kar bo brez dvoma razveselilo naše ljudi, ki tako radi prebirajo Črčejevo poljudno čtivo.

Kot je znano, smo lani objavljali njegove „Spomine iz Sovjetske zveze“, ki so med našim narodom želi vobče odobravanje. Letos pa nam je dal na voljo sestavek „Moje drugo potovanje po Nemčiji“. Spis je izredno zanimiv. Je pa tudi poučno, kmetijsko, kulturno, zgodovinsko, zlasti še narodno poudarjen. Zato menimo, da bodo slovenski ljudje zares zadovoljniji z njim. (Op. ured.)

Povod mojemu prvemu povojnemu potovanju v Nemčijo je bil evropski občinski dan v Berlinu, ki sem ga popisal leta 1967 v Našem tedniku.

Moje drugo povojno potovanje pa je bilo 10 let pozneje, in sicer na povabilo zakoncev Kleele, ki sta pri nas lani kot gosta preživljala svoj poročni dopust.

Josef Kleele je bil z menoj „po sili vojak“ od leta 1941—1944 v nemški vojski pred Leningradom.

S tremi takimi sovojaki si še dopisujem in so me že prišli iz Nemčije obiskat in me tudi povabili tja.

Ob tej priložnosti bi obiskal tudi še ostala dva sovojaka: Zorža Gärtnerja v Dachau in pa Huberta Bringsa v Bonnu. Iz Bonna ni daleč na Holandsko, kjer živi poročena moja bratranka Vautijeva Zofka. Naredil bi najprej kratek obisk pri njej in se nazaj grede oglasil pri mojih znancih, sovojakih in soujetniku Thomasu.

Iz Pliberka sem se moral odpeljati že s prvim jutranjim vlakom, da sem ujel v Celovcu še brzovlak „Paracelsus“, ki že ob sedmih zjutraj odpelje odtod.

Ko v vlaku na kolodvoru v Celovcu iščem oddelek za nekadilce, me prijazen moški povabi v svoj prostor. Zasedel ga je s svojo družino, od katere pa nihče ne kadi. Pomaal mi je dvigniti kovček na prtlačnik in pri tem naročil svoji hčerki, v slovenskem jeziku, naj svoje torbice nekoliko v stran potisne.

„Potem sem pa kar dobro natelet, pravim, saj tudi jaz govorim slovensko. Nam bo pa bolj prijetno med vožnjo.“ Poleg njega je bila še žena in dve že skoro odrasli hčerki.

Bili so Slovenci, po narečju so-

deč iz Mežiške doline. Ko sem jih vprašal, če so tu v Celovcu prenočili, mi je odgovoril, da jih je nekdo pripeljal iz Raven na Koroškem h prvemu vlaku v Pliberk. Tako so prispeli v Celovec z istim vlakom kot jaz, le da sem jaz vstopil že na postaji Pliberk-mesto in jih nisem opazil na kolodvoru.

Mož je bil videti izkušen in se je na potovanju spoznal. Z ženo sta se vozila to progo že večkrat; za dekleti, od katerih je imela samo ena še otroško karto, pa je bila vožnja novost. Razlagal jima je, da se peljemo mimo Vrbskega jezera, kazal, kje je cerkev Marije na Otoku in da se v „Vrbi“ jezero konča. Razlagal jima je, da v Beljaku pridejo proge iz Italije in Jugoslavije. Tu lahko potniki presedejo v naš brzi vlak v Nemčijo. To je najhitrejša zveza tjakaj. Potrebujemo bomo iz Celovca v München le pet ur in štiri minute.

V Beljaku smo dobili še enega sopotnika. Bil je to starejši moški, čedno oblečen, a drugače tak, da si sam ni znal prav pomagati. Povedal nam je, da se pelje na Predarlsko v Bregenz. Prej je stanoval tam in dobival od dežele socialno pomoč. Ker pa je rojen Korošec, so mu rekli, naj gre v svojo rodno deželo, da bo tudi tamkaj dobival socialno pomoč dalje. Na Koroškem pa z izplačilom zavlačujejo, češ da še niso prišli vsi papirji iz Bregenza. Zato je že dvakrat pisal tjakaj, pa ni dobil nič odgovora. Sedaj pa je pobral poslednji denar in si kupil vozno karto. „Tristo šestdeset šilingov me je stala.“ Osebnost bo šel na pristojne urade in skušal urediti to važno zadevo.

Zdravniki so ga bili spoznali za delo nesposobnega. Predčasne pokojnine pa še ne dobi, čeravno teče že drugo leto, odkar je vložil

predlog. Zbirajo še vedno njegova zavarovalna leta, ki jih ima delno tudi v drugih državah. Težko čaka na odločitev, ker za zimo bo treba preskrbeti kurjavo, socialna pomoč, ki jo dobiva, pa je komaj za golo hrano.

Nasvetoval sem mu, naj se obrne na Caritas. Tam pomagajo z nasveti in tudi gmotno.

Ob takih pogovorih smo se pripeljali že daleč v gorski svet. Dvigali smo se nad dolino reke Bele ali Mölle. Pri postaji Obervellach smo bili že nekaj sto metrov nad trgov v dolini. Pogled od zgoraj navzdol je prav lep. Jugoslovani so dejali, da se kraj imenuje zelo podobno njihovemu družinskemu imenu. Morda so se pisali Felah ali podobno.

Pri Obervellachu se začne dolina reke Mallnitz, reka Mölla pa pride bolj z leve strani. Le še par kratkih predorov in že se ustavimo na najvišji gorski postaji, na 1210 m visoki vasi Mallnitz. Tu službuje že trideset let moj brat

Jesen

Nocoj v trudno vas jesen prišla, neslišno, tiho je pobrala cvetje, v mrakove tožne gozd odet je in mrtvo listje vsipa se na tla.

Drevesa žalostno stoje, vsa onemela, in siva pajčevina, glej, zdaj že visi, kjer prej vse dneve nam je ptica pela, le prazno gnezdo je ostalo še po nji.

Če mrzle sape nosijo vetrovi in zadnji cvet mrje sred pustih trat, za smrt nekemu že pojo zvonovi, a v zemlji zrnje kljaje — za pomlad.

Joža Vovk

Alojz kot avstrijski orožnik. Postavil si je tukaj lastno hišo in jo že dvakrat povečal. Mallnitz je namreč višinsko zdravilišče in ima poleti in pozimi tujsko sezono. Bratova žena oddaja sobe tujim gostom in zasluži lepe denarje.

Komaj sem iz vlaka ugledal zdaj že dvonadstropno bratovo hišo, nas je že objela tema. Drveli smo skozi Turski predor Visokih Tur,

NAŠ TEDNIK PRED 20. LETI — NAŠ TEDNIK PRED 20. LETI — NAŠ

Za mednarodno zaščito manjšin

Zveza evropskih narodnih manjšin, ki je imela lani od 17. do 20. maja svoj šesti kongres ob Baškem jezeru, kjer so sedelovali tudi zastopniki koroških Slovencev, je stavila Evropskemu svetu v Strassburgu predlog za ustanovitev posebnega manjšinskega odbora. Ta predlog je podprl tudi zastopnik Avstrije nac. svetnik dr. L. Tončič. Ta odbor naj bi imel nalogo, da razišče življenjske prilike posameznih narodnih manjšin v evropskih državah.

Odbor Zveze evropskih manjšin je zasedal 1. decembra 1956 v Bocenu v Južnem Tirolu in naslovil na vse evropske države poseben poziv, da bi tudi one skrbele za enakopravnost narodnih manjšin v posameznih državah. Ta poziv se obrača posebno na države, ki imajo v svojih mejah narodne manjšine in jih poziva, da naj bodo v

svojem postopanju napram narodnim manjšinam pravične.

**NA JUŽNEM TIROLSKEM
MORAJO ITALIJANSKI
URADNIKI ZNATI NEMŠKO
— IN PRI NAS?**

Pod predsedstvom predsednika vlade Segnija je italijanska vlada sklenila, do bodo morali vsi uradniki, ki zaprosijo za nastavitev na Južnem Tirolskem, polagati poseben izpit iz nemščine.

Državna pogodba za Avstrijo z dne 15. maja 1955 sicer predpisuje dva upravna in sodna jezika za jezikovno mešano ozemlje na Koroškem, tozadevnih sklepov dunajske vlade pa še ne poznamo. Verjetno vlada čaka, da poteče rok 18 mesecev, ko imajo veleposlaniki štirih velelesil kontrolno nad izvajanjem državne pogodbe.

Naš tednik-Kronika,
3. januarja 1957.

NAŠ TEDNIK PRED 20. LETI — NAŠ TEDNIK PRED 20. LETI — NAŠ

Za dobro voljo

BOLEZEN

Zdravnik vpraša pacienta: »Kaj vas sploh boli?«

»Glava, želodec, ledvice, v sklepih me trga, okrog srca...«

»No, no, in kje vas sploh nič ne boli?«

»Nikjer me nič ne boli.«

»Saj to sem si tudi mislil. Pa pridite takrat, ko vas bo kje kaj bolelo,« odvrne zdravnik.

UČINEK KEMIJE

Tone vpraša sošolca: »Kaj se najraje učiš?«

»Kemijo.«

»Zakaj le, kaj vidiš v njej zanimivega?«

»Ko se učim, delam zraven poskuse s kemikalijami, ki so mi jih posodili v šoli. Pri tem se začne kaditi in smrdeti in takrat mi domači vse obljubijo, samo da bi nehali delati poskuse.«

Darujte za žrtve političnih procesov!

DR. IVO ŠORLI:

4

VEČNE VEZI

POVEST

„Na žalost že je!“ je skomignil on. „Take ptičke še najprej začutijo.“

„O, toda gospodična Slavčeva je rekla, da ostanemo, kar smo! In Vidičeva tudi!“ je otrok pogumno zaklical.

„Vem, vem, da so tudi junakinje vmes!“ jo je oče naglo ustavil. „Toda čakaj, Alma: če me luč ne vara, si videti nekako blede.“

„No, veš, da me malo skrbi, kaj bo z nami; zlasti, ali bomo mogli ostati...“ se je žalostno nasmehnila žena.

„Seveda bomo ostali!“ jo je prijel za roko. „Celo prav prijetno novico imam za vaju.“

Ko so dospeli v svoj sicer prostorni, a že zato skromni, ker samo začasni, begunski dom, jima je povedal svoj doživljaj z majorjem.

„Torej misliš, da se lahko kmalu vrnemo v Pulj?“ je hlastno vprašala žena.

„Hm, to je seveda drugo vprašanje,“ je skomignil. „Mislim, da bo vendar bolje, če še malo počakamo... z našo čičevščino bi bilo spodaj še huje... Pa tudi za živež bodo v Trstu nemara bolj skrbeli. Zdaj je po mestu že bolj mirno, ne? Ali še streljajo po ulicah?“

„Še vedno kje počī,“ je odgovorila žena. „Da vojaki pač izpraznijo puške. Vseh jim baje še niso mogli pobrati. Tudi nekih zalog, se zdi, še niso zastražili.“

„Če bi jaz mogel kje ukrasti vsaj obleko!“ se je zasmeljal. „Kamor se prikažem, delajo z mano — no, pač po pravilu, da ‚obleka pred človekom teka‘. Ali sta že kje videli kakšno blago?“

„O, na Korzu pri Marelliju, kolikor hočeš!“

„Potem gremo kar jutri zjutraj na rop! Ti, Alma, potrebuješ najmanj plašč, Ljubica obleko — plašček bo že še za letos.“

„Tudi jaz bom za letos lahko še potrpela,“ se je vsaj navidezno branila žena.

„Ni treba! Saj sem videl, kako si že lani prezebala. Ne rečem, za tu bi še bilo. Ampak Bog ve, ali se le ne bo treba pomakniti kam bolj na sever...“

„Torej vendar računaš tudi s — tem?!“ se je Alma spet vsa zdrznila. Celo s sedeža jo je dvignilo.

„Tako se tega bojiš?“ jo je nekoliko osupel pogledal.

„Tako, da še misliti ne smem!... Zato rajši ne govorimo o tem! Prosim te celo!“ je strastno izbruhnilo iz nje.

V.

Drugi dan je bila nedelja. Sonce je grelo tako toplo, kakor da je še prava jesen, in družina se je popoldne vzbela na Prosek.

Na gostilniškem vrtu je bilo skoraj prazno; le redki domačini so se nekako v kot stiskali in tiho pogovarjali.

Nenadoma se je ob ograji pojavil učitelj Samsa, nekdanji Kocjančičev sošolec. Prijatelja sta se iskreno pozdravila in učitelj je prisedel.

„Ti, jaz sem bil tiste dni v Ljubljani; in celo v Mariboru. Šel sem si za vsako silo malo svet ogledati.“

„No, in?“

„Služb, kolikor bomo hoteli! In kar v mestih! Toda meni srce še ni dalo.“

„Nekateri da, drugi — celo taki, ki so šele dan prej zbežali odtod — so me kar nazaj podili. Češ, jaz sem Kranjec, Štajerec — ti pa si tam domačin in moraš ostati! No, odkrito povem, da se bojim, kako se bo končalo... Ti tu nas bodo vendar pognali, a tam bo že vse zasedeno!“

„Ti, Samsa, si vedno vse črno videl!“ je zamahnil Kocjančič. „Tega vendar ne verjameš, da bodo slovenske šole zapirali? Povej rajši, kaj si doživel? Kako je bilo v Ljubljani? In še celo v Mariboru? Kaj pravijo Nemci?“

„V Mariboru se je vsaj takrat, ko sem bil jaz tam, vse še mešalo. Toda o tem, da mesto in zaledje ostane naše, res ni več dvoma. V Ljubljani pa je bilo navdušenje naravnost ogromno, nepopisno, urnebesno!“

„In ti, srečen človek, si vse to gledal na lastne oči!“ je vroče vzkliknil Kocjančič. „Res, da naključje mojih ni zaneslo v Trst, bi bil od vsega veličastja teh dni videl samo, kako se je nekaj poparjene avstrijske soldateske razbežalo na vse strani.“

„Ti si bil tretjega novembra torej v Trstu? In si videl, kako so prihajali?“ je zaprašal Samsa. „Vi gospa tudi?“

„Jaz sem jim celo z robcem mahal!“ se je pritaknila Ljubica; a ko jo je zadel očetov karajoči pogled, hotela popravit: „Ker sem mislila, da so Francozi.“

„Dà, to smo vsi pričakovali,“ je potrdil Kocjančič. „Saj so šli naši sami ponje!“

TV Ljubljana

NEDELJA, 9. oktobra: 8.15 Poročila — 8.20 Za nedeljsko dobro jutro: Festival mladinskih pevskih zborov (MPZ) Celje 77, barvna oddaja — 8.50 625 — 9.30 S. Karanović: Na vrat na nos, barvna nadaljevanka — 10.30 Poletje na otoku Mirabelle, barvna oddaja — 11.00 Karino, barvna serija — 11.25 Mozaik — 11.30 Kmetijska oddaja — 12.15 Poročila (do 12.20) — Nedeljsko popoldne: Križem kražem, Življenje kukavice, barvni film, Veseli tobogan, Okrogli svet, Moda za vas, Poročila — 16.25 Rokomet: Crvenka — Partizan (Bjelovar) — 17.45 Dobra priložnost film — 19.15 Barvna risanka — 19.30 TV dnevnik — 19.50 Tedenski gospodarski komentar — 19.55 Propagandna oddaja — 20.00 I. Ivanac: Nikola Tesla, barvna nadaljevanka — 21.00 Propagandna oddaja — 21.05 Logarska dolina, barvna oddaja iz cikla Karavana — 21.35 TV dnevnik — 21.50 Miniature — 22.00 Reportaža z nogometne tekme: Partizan — Hajduk — 22.30 Športni pregled.

PONEDELJEK, 10. oktobra: 9.05 TV v šoli: Pravljica, Železo, Sestav snovi — 10.00 TV v šoli: Srbohrvaščina, Risanka, Zemljepis — 11.05 TV v šoli: Za najmlajše (do 11.20) — 15.05 TV v šoli, ponovitev — 16.00 TV v šoli, ponovitev (do 16.15) — 17.10 Glasbeni ciciban: Fotograf — 17.25 Življenje lisice, barvni film — 17.50 Obzornik — 18.05 Človek in duševna stiska — 18.25 Mozaik — 18.30 Dogovorili smo se — 18.45 Mladi za mlade, barvna oddaja — 19.15 Barvna risanka — 19.30 TV dnevnik — 19.55 Propagandna oddaja — 20.00 A. Strindberg: Smrtni ples, II. del predstave Mestnega gledališča iz Ljubljane — 20.40 Propagandna oddaja — 20.45 Kulturne diagonale — 21.25 Mozaik kratkega filma — 22.00 TV dnevnik.

TOREK, 11. oktobra: 8.30 TV v šoli: Angleščina, Matematika, Tla, TV vrtec, Očetov poklic — 10.00 TV v šoli: Glasbeni pouk, Risanka, Prirodoslovje (do 11.05) — 14.30 TV v šoli, ponovitev (do 16.00) — 16.05 Šolska TV: Kako nastanejo zemljepisne karte (do 16.25) — 17.15 Dogodivščine morskoga konjička, barvna serija — 17.30 Črna puščica, barvna serija — 17.55 Obzornik — 18.10 Koktajl zabavnih melodij, barvna oddaja — 18.40 Mozaik — 18.45 Po sledih napredka — 19.15 Barvna risanka — 19.30 TV dnevnik — 19.55 Propagandna oddaja — 20.00 Diagonale — 20.30 Propagandna oddaja — 20.35 G. Flaubert: Gospa Bovary, barvna nadaljevanka — 21.28 Propagandna oddaja — 21.30 Iz koncertnih dvoran, barvna oddaja — 22.10 TV dnevnik.

SREDA, 12. oktobra: 8.50 TV v šoli: Varstvo okolja, Od Svilaje do Brača, Pismo materi — 10.00 TV v šoli: Kocka, kocka, Risanka, Prirodoslovje (do 11.10) — 16.15 A. Ingolič: Udarne brigada, barvna oddaja — 17.20 Zakladi britanskega muzeja, barvna serija — 17.35 Obzornik — 18.15 Skica za Milkin portret, reportaža — 18.40 Mozaik — 18.45 Od vsakega jutra raste dan: Slovenska gimnazija v Celovcu, barvna oddaja — 19.15 Barvna risanka — 19.30 TV dnevnik — 19.55 Propagandna oddaja — 20.00 Film tedna: Avtobus, barvni film — 21.30 Propagandna oddaja — 21.35 Včeraj, danes, jutri: Vse listje gozda, barvni film — 22.20 Športni pregled — 23.05 TV dnevnik.

ČETRTEK, 13. oktobra: 9.00 TV v šoli: Pred začetkom II. svetovne vojne, Dolina Gangesa, Basni — 10.00 TV v šoli: Francoščina, Risanka, Kemija — 11.05 TV v šoli: Minerali (do 11.35) — 15.00 Šolska TV: Kako nastanejo zemljepisne karte (do 15.20) — 15.45 Nogomet: Hajduk — Borac, prenos, v odmoru propagandna oddaja — 17.35 Obzornik — 17.50 Modri plašček, barvna serija — 18.20 Mozaik —

NAŠ TEDNIK izhaja vsak četrtek. Naroča se na naslov: „Naš tednik“, Celovec, Viktringer Ring 26, 9020 Klagenfurt. — Telefon uredništva, oglasnega oddelka in uprave 72 5 65. Naš zastopnik za Jugoslavijo ADIT-DZS, Gradisce 10, 61000 Ljubljana, tel. 22207. Naročnina znaša letno: za tuzemstvo 150.— šil., za Jugoslavijo 150.— din za ostalo inozemstvo 250.— šil. (po zračni pošti 500.— šil.). — Lastnik in izdajatelj: Narodni svet koroških Slovencev. — Odgovorni urednik: Nužej Tomajner, Verovce štev. 2, 9065 Zrelec. — Tiska: Tiskarna Družbe sv. Mohorja v Celovcu, Viktringer Ring 26.

18.25 Skrivnosti morja, barvna serija — 19.15 Barvna risanka — 19.30 TV dnevnik — 19.55 Propagandna oddaja — 20.00 Prijatelji in sosede, barvna nanizanka — 20.30 Propagandna oddaja — 20.35 Mednarodna obzorja: Jadrsko energija da ali ne, barvna oddaja — 21.30 Nagico na naslovnico, barvna oddaja — 22.05 TV dnevnik.

PETEK, 14. oktobra: 8.50 TV v šoli: Ruščina, Jesen v gozdu, Po neznanem — 9.50 TV v šoli: Angleščina, Risanka, Zgodovina — 10.55 Oktober v Kraljevu, prenos (do 12.30) — 15.00 TV v šoli, ponovitev (do 16.00) — 17.10 Križem kražem — 17.20 Morda vas zanima: Slavko Pregl, barvna oddaja — 17.55 Obzornik — 18.10 Tuja folklor: Folklor z otoka Bali — 18.40 Narodni parki, barvna oddaja — 19.15 Barvna risanka — 19.30 TV dnevnik — 19.55 Tedenski notranjepolitični komentar — 20.00 Propagandna oddaja — 20.05 N. Cripp: Družinske vezi, barvna nadaljevanka — 20.50 Propagandna oddaja — 20.55 Razgledi: Ugasnite cigareto, barvna oddaja — 21.25 Propa-

gandna oddaja — 21.30 Policijske zgodbe, serijski film — 22.20 TV dnevnik.

SOBOTA, 15. oktobra: 8.00 A. Ingolič: Udarne brigada, barvna oddaja — 8.15 Modri plašček, otroška serija — 8.45 Morda vas zanima: Slavko Pregl, barvna oddaja — 9.15 Dogodivščine morskoga konjička, barvna serija — 9.30 Človek in duševna stiska, I. del — 9.50 Po sledih napredka, barvna oddaja — 10.20 Dokumentarna oddaja — 14.25 Nogomet: Sarajevo — Vojvodina, prenos, v odmoru propagandna oddaja — 16.20 Rokomet: Jugoslavija — ČSSR, prenos — 17.45 TV obzornik — 18.00 Huckleberry Finn, barvni film — 19.15 Barvna risanka — 19.30 TV dnevnik — 19.50 Tedenski zunanjepolitični komentar — 19.55 Propagandna oddaja — 20.00 Lolita, barvni film — 21.50 Moda za vas, barvna oddaja — 22.00 TV dnevnik — 22.15 Propagandna oddaja — 22.25 Filmski pregled v ritmični gimnastiki v Baslu — 22.40 625.

Romanje na Staro goro (Castelmonte)

Prejšnjo nedeljo, dne 25. septembra 1977, so se šentiljski farani zbrali na božjo pot v povezavi z enodnevnim izletom na Staro goro (Castelmonte). Že ko je bila ta misel sprožena, so vsi predlog z navdušenjem sprejeli in tako se je zbralo veliko število starih in mladih.

Namen tega romanja naj bi bil, da se farani med seboj povežejo — da nastane ta krog vedno širši, ki bo skušal vsak razdor s strani sovražnika že v celici zadušiti. Jaz menim, da naj se v dialogu skuša najti ravnotežje, ki je važno (potrebno) za dobro sožitje med farani. Da pa vladajo v fari različna mnenja, je umevno. Izmenjava mnenj je važen faktor za duševni razvoj fare. Če imajo ljudje med seboj stike, pride do medsebojnega sporazumevanja ter spoštovanja. V kolikor je mogoče, naj bi vsak posamezni skušal sejati besede spazovanja, ne pa sovraštvo.

Odpeljali smo se ob 6.30 zjutraj s tremi nabito polnimi avtobusi. Udeleženci so prišli z vseh koncev fare, od vsake vasi jih je bilo mnogo zastopanih — z Vesce, Gore, Otoža, Rov, Klopec, Loč, Deščic in seveda Št. Ilja. Preko Beljaka je vodila pot na mejni prehod Tr-

biž proti Udine — Cividale, nato pa smo odcepili desno s ceste na Staro goro, kjer je sledila pod veličastno cerkvijo v kapeli v kleti skupna maša. Maševala sta pater Jakob ter domači župnik Lovro Petričič.

V nagovoru je pater Jakob poudarjal, da naj si vsak stavi pravi cilj v življenju. Da ima zemeljsko življenje še en drug važnejši smisel. Ni prav, da skrbimo samo za zemeljske dobrine, ampak da je glavna vrednota duševni pridobitek. Kajti materialne stvari pridejo, kar je notranjega, kar si je človek nabral v duši, v srcu, to ne preide in ravno ta del nese človek po smrti s sabo. Po maši smo si še kratko ogledali znamenitosti tega kraja. Nato je sledil odhod. Med potjo smo se še ustavili v Buia, kjer je lansko leto potres zapustil globoke nepozabljive sledove žrtev. Ves čas smo videli razvaline, ki jih je povzročil potres. Zadnja postaja pred mejnim prehodom so bile Žabnice, kjer smo se okrepili in nato odpeljali domov.

Razšli smo se z željo, vsako leto kaj takega prirediti. Vsi so pokazali zadovoljstvo nad tem uspelim romanjem. M. J.

šport - šport - šport - šport

JE SAK KLAVNA ŽIVINA?

Pri tekmi v nedeljo, proti Maria Rojachu, je bil SAK spet sodnikova žrtev, ki dopušča pod vplivom narodnostno-političnih predsodkov „klanje igralcev SAK“. Igra je bila deloma zelo dobra, mladi igralci SAK so pokazali zelo lepe kombinacije in svojo nevarnost, dokler nasprotnik ni uporabljal nedovoljenih prekrškov, kot odrivanja, porivanja z rokami proč od žoge, stegnjena noga, brce brez žoge, i. dr. Polanška, ki je bil glava moštva, so z vsemi sredstvi spravljali od žoge, toda sodnik nikoli ni žvižgal.

Po sojenju sodnikov v tej sezoni, je bilo prej ali slej pričakovati, da se bo kdaj zgodila kaka večja poškodba. Nesrečnež v nedeljo je bil Danilo Prušnik, ko ga je nasprotnik s števil. 9 proti koncu 2. polčasa tako brcnil brez žoge v gleženj, da mu je zlomil nogo in so ga morali takoj prepeljati v deželno celovško bolnico. Višek vsega tega pa je bil, da sodnik storilca niti ni opomnil, kaj šele da bi potegnili morebiti rumeni ali rdeči karton! Podobno krut prekršek je napravil v drugem polčasu nasprotnik tudi Marjanu Veliku, ko ga je brez žoge brcnil v koleno. K

DIESES VERTRAUEN IST DIE GRÖSSTE AUSZEICHNUNG ! 50 MILLIONEN LITER KRONEN ÖL

Dieser Tage wurde in Innsbruck der 50 Millionste Liter Kronen Öl abgefüllt. Ein guter Grund zum feiern, denn es ist der Ausdruck millionenfachen Vertrauens österreichischer Hausfrauen zur unübertroffenen Kronen Öl-Qualität.

Trotzdem zählt Kronen Öl zu den preisgünstigsten Markenpeiseölen. Als 100% reines Pflanzenöl unter ständiger Kontrolle der österreichischen Gesellschaft für Ernährungsforschung, beläbt es den echten und unverfälschten Geschmack der Speisen und Salate. Macht Braten saftiger und Pommes Frites knuspriger. Diese einmalige Speiseöl-Qualität wurde in den letzten Jahren von Millionen österreichischen Hausfrauen mit ihrem Vertrauen honoriert. Zum Dank dafür gibt es jetzt Kronen Öl verbilligt — zum Jubiläumspreis.

Damit in Zukunft noch mehr qualitäts- und preisbewußte österreichische Hausfrauen sich von der unübertroffenen Kronen Öl-Qualität überzeugen lassen können.

Solidarnostni komite za pravice koroških Slovencev, Koroška dijaška zveza, Zveza slovenske mladine in klub mladje vabijo na

OKTOBRSKI TABOR

pri Čimžarju ob Rjavškem jezeru (Rauschele See) pri Vetrinju pri Celovcu, 9. oktobra, od 11. do 18. ure. Nastopajo: Skupina SCHMETTERLINGOV z Dunaja, Združeni moški zbor SPZ, Harald Irnberger, Robert Saxer, sestri Velik, Marjan Sturm in drugi.

Informacijske stojnice k manjšinskemu vprašanju. — Geslo: Proti razdvajajoči, protimanjšinski in antidemokratski propagandi, ojačeni 10. oktobra. Za razumevanje med narodi in za narodno enakopravnost.

sreči je lahko igral Velik naprej. Tudi v tem primeru sodnik ni ničesar ukrenil. Ker je SAK izgubil v nedeljo tekmo z 1:3 (0:1) povešajo nekateri navijači in deloma tudi igralci glave. Gledati pa je treba stvar realno: SAK je igral v nedeljo z mladinskimi igralci, s poprečno starostjo 18 let! In če bi bil sodnik objektivni (izključiti bi moral vsaj dva nasprotnika in dati najmanj še eno enajstmetrovko), po vsej verjetnosti SAK ne bi izgubil. Zakaj je moral igrati SAK s tako mladim moštvom? Ker so ostali igralci tako močno poškodovani, da drugačna postavitev moštva ni možna.

Poškodovani so: Janez Hribar, Jakovac, Krnič, Betton; sedaj pride zraven še Prušnik; Zablantnik ima po krivici zaporo igranja. Torej je nasprotnikom SAK uspelo polovico moštva SAK onemogočiti, vsaj za nekaj časa. Če vidimo člansko moštvo SAK in njih igranje iz tega kota, je razumljivo, zakaj včasih kak igralec raje pusti žogo, preden bi riskiral še kako večjo poškodbo. Poškodovani pa so vsi igralci.

Za SAK so igrali: Malle; Woschitz, Lampichler, Rozman, J. Pandel; Prušnik (25 min. G. Krištof), Kupper, Polanšek; Velik, Hobl, K. Blajs. Gol za SAK je dal Hobl po enajstmetrovki.

MARIA ROJACH II — SAK II 1:8

Visoki poraz ni bil toliko posledica nekompletne enajsterice SAK II, temveč dejstvo, da so trije nogometaši igrali dopoldne na turnirju v Ravnah že dve tekmi in so bili do zadnjega izčrpani. Vrhu tega ves dan niso nič jedli. Dva druga pa sta se izčrpala v prijateljski tekmi v soboto v Železni Kapli. V bodoče bo moralo biti tehnično vodstvo SAK bolj strogo v takih primerih. Saj po naše bi morale imeti prvenstvene tekme prednost!

V GORICI: NA MLADINSKIH IGRAH TREH DEŽEL

Z nagrajevanjem, ki je bilo nedavno v Gorici, so se zaključile 4. mladinske igre treh dežel. Sodelovali so mladinci do 15. leta starosti iz Slovenije, Furlanije-Juljske krajine in Koroške. Udeležilo se jih je okoli 300 tekmovalcev, ki so se pomerili v osmih disciplinah: moški in ženski atletiki, rokometu, tenisu, streljanju, moškem in žen-

skem namiznem tenisu ter košarki. Kot je bilo pričakovati so slovenski predstavniki tudi tokrat zmagali na skupni lestvici za osvojeitev prehodnega pokala, druga je bila Furlanija-Juljska krajina, 3. pa Koroška.

Slovenija je zmagala v streljanju, rokometu ter v moškem in ženskem namiznem tenisu, reprezentance Furlanije je osvojila prvo mesto v ženski in moški atletiki ter košarki, Koroška pa v tenisu. V vseh disciplinah je Slovenija zbrala 20 točk (zmagovalec vsake discipline je za končno lestvico prejel tri točke, druga in tretjevrščena ekipa dve oziroma eno), Furlanija-Juljska krajina 16 točk, Koroška pa 12 točk. S tem je Slovenija že četrtič zaporedoma zmagovalac mladinskih iger in je prejela drugi prehodni pokal iger treh dežel (prvega je namreč lani s tretjo zaporedno zmago osvojila v trajno last). Pokal bo slovenska reprezentanca hranila do prihodnjih iger, ki bodo prihodnje leto konec septembra na Koroškem.

SPD „JEPABAŠKO JEZERO“:

Izlet v bolnišnico Franjo

Člani in prijatelji našega prosvetnega društva smo bili preteklo nedeljo na izletu. Naš cilj je bila BOLNIŠNICA FRANJA pri Cerknem. Obiskali smo tam zgodovinski muzej — in sicer partizansko bolnišnico „Franjo“. Vtisi, ki smo jih odnesli od tam predvsem mlajši člani društva, so nepopisljivi. Videli smo predvsem, koliko so za nas žrtvovali ljudje-partizani, da mi danes lahko živimo v svobodi. In drugič — koliko življenjske volje ima človek, če je res v stiski.

Bolnišnica „Franja“ je delovala od 23. 12. 1943 do 5. 5. 1945 v soteski Pasice zraven primorske vasi Novaki pri Cerknem. V soteski, ki so na njo opozorili bližnji vasčani, je prve bolnišniške barake postavil dr. Viktor Volčjak. Vsem času se je v bolnišnici zdravilo 522 ranjencev in bolnikov, od teh je umrlo 61. Domačini so predvsem omogočali partizanom, da je bolnišnica delovala do osvoboditve.

Predvsem koroški mladini priporočamo, da si ogleda ta edinstveni muzej narodnoosvobodilne vojne — muzej boja proti fašizmu.